Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ



№ 136 (1136) ♦ Вівторок, 25 липня 1995 року ♦ Ціна договірна

Третій каже: ми тут не зайві

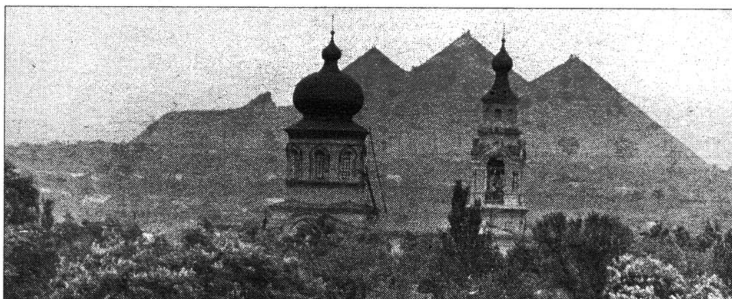
Як і передбачали спостерігачі, результати зустрічі міністрів країн—членів міжнародної «контактної групи», що в ній узяли участь і представники нашої держави, не зрушили з мертвої точки ситуацію, яка склалася навколо боснійського анклаву Жепа. Проте, хоч немає жодних даних про поновлення переговорів щодо капітуляції міста, яке все ще контролюється мусульманськими силами, ситуація в анклаві оцінюється як відносно спокійна.

Очевидно, це може втішити тих, кому не байдужа доля українських «блакитних шоломів», які у складі миротворчих сил ООН дисльовані в так званих «зонах безпеки» і перебувають у самому центрі трагічних подій, затиснені наступаючими сербами і мусульманами, що обороняються.

До речі, під час інтенсивного обстрілу Жепи в ніч з 20 на 21 липня одна з мін уцілила в місце дислокації українського батальйону. Тільки завдяки щасливому збігу обставин це не призвело до жертв.

Прес-центр МЗС України у своїй заяві кваліфікував цей випадок як цинічну провокацію, вчинену в день, коли «контактна група» шукала шляхи ефективного механізму політичного врегулювання боснійської кризи.

(Закінчення на 2-й стор.).



Жнива на тлі териконів

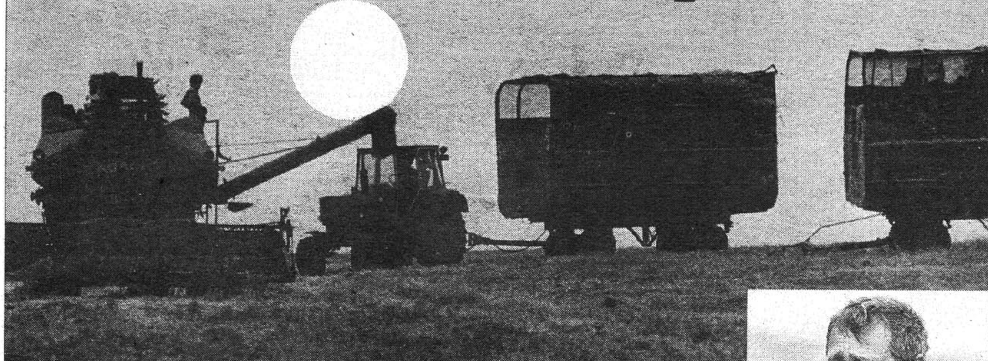
Якщо вугілля — чорне золото, то хліб просто золото, і Донеччина це знає.

Чи не першим у Мар'їнському районі завершує жнива колгосп ім. Червоної Армії. Погода сприяє врожаєві, а таке тут випадає двічі-тричі на 25 літ. Озимою пшеницею засіяно 800 га. Голова колгоспу Анатолій Визиряка має надію взяти з гектара до 50 центнерів. Ячмінь на 300 гектарах скосили ще тиждень тому. Особливо відзначилися комбайнери Микола Корнєєв, Анатолій Дубенко, Анатолій Бочковський. Він, колишній шахтар, разом з помічником Олександром Капраном і трактористом Ігорем Плошником завершував жнива. На хвилину зупинив агрегат, сказав: «Настрій, як і погода, гарний, встигнути б до дощів. Великих проблем з пальним і запчастинами нема. Колгосп стимулює...»

Неподалік — ще комбайн, то жнивують фермери. Для кращої роботи об'єдналися два господарства, «Колос» і «Пролісок» на чолі з колишніми однокласниками з Старомихайлівки — Сергієм Герасименком та Олександром Євтушенком. В полі — разом із сім'ями. Поставили палатку, тут і ночують. Мають 70 гектарів, кредитів у держави не беруть. Самі склали два комбайни, чотири трактори. Недавно безкоштовно передали 100 кг овочів школі. Подібних господарств в області близько 1700. 38 фермерів працює саме в Мар'їнському районі.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецька область.





На фото Юрія ВЕНГЕРЕША: комбайнер Анатолій Бочковський.

Якщо ділити нема чого, діляться досвідом

Учора до Києва прибув міністр оборони Молдови Павло Креанге. Згідно з планом візиту, відбулася його зустріч з міністром оборони України Валерієм Шмаровим, потім П. Креанге відвідав Інститут сухопутних військ, зустрівся з Прем'єр-міністром Євгеном Марчуком. Сьогодні гість відвідає учбовий центр Міністерства оборони України «Десна».

Ідея кримськотатарської державності міцніє

У Сімферополі відбувся «круглий стіл» на тему «Проблеми представництва національних общин в органах влади Криму», організований кримською філією Українського незалежного центру політичних досліджень.

Заступник голови Верховної Ради Криму, заступник голови меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров висловив думку про створення у парламенті автономії двох палат: територій і національностей, зауваживши, що до складу другої палати могли б увійти у рівній кількості представники російської, української і кримськотатарської національностей (по 30 відсотків), а решту 10 відсотків віддати іншим народам Криму. При цьому, наголосив Рефат Чубаров, малі народи могли б представляти по одному депутату від кількох національних груп.

Ця ідея знайшла певну підтримку серед учасників «круглого столу» — кримських татар, українців і навіть росіян.

(Закінчення на 2-й стор.).

У суботу біля Софії було спокійно. Отак би завжди

У суботу в Києві на площі перед Софійським собором на траурний мітинг, якому передувала поминальна служба за Патріархом усієї України-Русі, главою Української православної церкви (Київський патріархат) Володимиром (Романюком), померлим 14 липня, зібралося близько 4 тисяч чоловік. Мітинг делегував трьох народних депутатів — Олега Вітовича, Володимира Шевченка й Михайла Ратушного — до Київського УВС для з'ясування долі затриманих під час сутички з міліцією 18 липня.

Депутатів прийняв начальник Київського УВС генерал-лейтенант Микола Піддубний, який повідомив, що на сьогодні під вартою не утримується жодна людина, затримана 18 липня, також немає жодного загиблого.

За словами М. Піддубного, порушено кримінальну справу за фактом перевищення службових повноважень.

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», перед собором чергувало кілька нарядів міліції, прилеглі вулиці контролювалися підрозділами військ МВС України, завданням яких було підтримання громадського порядку.

(Закінчення на 2-й стор.).

ДО НАС ЇДЕ РЕВІЗОР?

Очікується, що до Києва приїде глава місії Міжнародного валютного фонду Альберт Кнобль. Представники МВФ проведуть підсумкові переговори з урядом України і зустрінуться з Президентом України Леонідом Кучмою.

У номер

Ідея кримськотатарської державності міцніє

(Початок на 1-й стор.)

Але координатор Українського відділення Гельсінкської громадянської асамблеї Наталя Беліцер звернула увагу присутніх на те, що згідно з міжнародними нормами визначаються права корінних народів, які не мають своєї державності. В даному разі мова йде про кримськотатарський народ, який як суб'єкт міжнародного права має право на національне самовизначення. Інші народи, що населяють Крим, мають право лише на національно-культурну автономію, оскільки у кожного з них є свої держави: у росіян — Росія, у вірменів — Вірменія, у греків — Греція і т.д. Що стосується кримських татар, то в них нема держави, і єдиною територією їх мешкання як корінного народу є Крим.

Кримськотатарська державність на півострові, на думку учасників «круглого столу», має бути лише у складі України.

У суботу біля Софії було спокійно. Отак би завжди

(Початок на 1-й стор.)

Водночас Єпископат Української православної церкви (Київський патріархат) зажадав «припинити гоніння» на УПЦ КП, повернути церкві культові споруди, які належали їй, а також перепоховати Патріарха Володимира у стінах Софійського собору. Серед культових споруд і комплексів, на які претендує УПЦ КП, названі, зокрема, Софійський собор, Києво-Печерська лавра, Почаївська лавра, Видубицький та Михайлівський монастирі.

Заяву Єпископату обнародував місцеблюститель УПЦ КП, митрополит Філарет під час літургії біля могили Патріарха Володимира на Софійській площі.

ТРЕТІЙ КАЖЕ: МИ ТУТ НЕ ЗАЙВІ

(Початок на 1-й стор.)

І хоч рішення лондонської конференції щодо Боснії, очевидно, не зовсім задовольняють і багатьох учасників зустрічі, однак, як заявив президент Франції Жак Ширак, «вони прийняті і повинні виконуватися без зволікань і послаблень. Лідерам боснійських сербів доведеться рахуватися з рішеннями, прийнятими в Лондоні, — підкреслив французький президент і додав: — Боснійські серби мають зрозуміти, що ми більше не маємо наміру миритися з їхніми агресивними діями».

МЗС Франції розповсюдило комюніке, в якому, зокрема, підкреслено, що у боснійських сербів не повинно бути сумнівів у тому, що за необхідності буде вжито всіх заходів для зміцнення і підтримки контингентів «блакитних шоломів», передусім у районі Горажде, в тому числі за рахунок використання сил «швидкого реагування». Одночасно в комюніке підкреслюється, що, «коли боснійські серби розпочнуть воєнні акції проти Горажде, то по їхніх позиціях буде завдано потужних повітряних ударів».

Очевидно, керівники боснійських сербів повинні розуміти, що в зв'язку із загибеллю в неділю під Сараєвом двох французьких військовиків, це попередження має особливе значення.

Так французи захищають своїх.

Наші ще чекають. І треба сказати, що зовнішньополітичне відомство твердо і послідовно відстоює свій курс нестандартних рішень, не вдаючись до втручання сили, вважаючи цей шлях аж ніяк не прийнятним.

Міністр акордонних справ Геннадій Удовенко, який брав участь у зустрічі міжнародної «контактної групи», виступив на ній із заявою, у якій засудив категорично позицію, що її займають ворогуючі сторони відносно персоналу СООНО. «Україна, — сказав Геннадій Удовенко, — поділяє точку зору, що миротворчі сили мають залишатися у Боснії та Герцеговині».

Глава українського зовнішньополітичного відомства запропонував поновити діалог між конфліктуючими сторонами, які повинні домовитися про припинення вогню, збереження статус-кво і закінчення бойових дій. «Такі переговори, — сказав Геннадій Удовенко, — можуть проходити за участю посередника або посередницького органу, прийнятного для сторін». І запропонував обрати Україну місцем проведення зустрічей.

Геннадій Удовенко запропонував також негайно розпочати дії для врятування 79 українських миротворців, що перебувають під Жепою, підтримав ідею посилення захисту Сараєво, вивчити можливості припинення санкцій проти Белграда для його впливу на боснійських сербів.

А тим часом Рада НАТО вчора в другій половині дня збиралася з тим, щоб розглянути розроблені натовськими військовиками плани масштабної повітряної операції проти боснійських сербів на випадок, якщо вони розпочнуть наступ на мусульманський анклав Горажде в Боснії.

Що день прийдешній нам готує?

Валентина ПИСАНСЬКА.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про Концепцію державної житлової політики

Верховна Рада України **постановляє:**

1.Схвалити Концепцію державної житлової політики (додається).

2. Кабінету Міністрів України до кінця 1995 року підготувати і внести на розгляд Верховної Ради України проекти відповідних законодавчих актів, які випливають з цієї Концепції, та проект державної програми забезпечення громадян житлом.

3. Покласти Концепцію державної житлової політики в основу актів законодавства, що регулюють житлові відносини, державної, регіональних та галузевих програм забезпечення громадян житлом.

Голова Верховної Ради України

О.МОРОЗ.

м.Київ,
30 червня 1995 року.

КОНЦЕПЦІЯ державної житлової політики

Недосконалість фінансово-кредитної системи, централізація будівництва, реконструкції та утримання житлового фонду, обмеження у виділенні земельних ділянок і спорудженні індивідуального житла, відсутністть стимулюючих факторів у вирішенні житлових питань значно загострили житлову проблему. Понад 2,6 млн. сімей (у тому числі сім'ї, що мають право на першочергове одержання квартир) тривалий час перебувають на обліку як такі, що потребують поліпшення житлових умов. Водночас, незважаючи на низький рівень забезпеченості громадян житлом, обсяги житлового будівництва щорічно зменшуються. До того ж потребують докорінної зміни чинні законодавчі та інші нормативні акти, що регулюють відносини у житловій сфері.

Концепція державної житлової політики визначає основні напрями реалізації права громадян України на житло.

Метою державної житлової політики є створення умов для реалізації права громадян на житло, розширення житлового будівництва, поліпшення утримання та схоронності житлового фонду.

Спорудження, реконструкція та утримання житла є одним з пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку країни, важливим фактором зниження соціальної напруженості в суспільстві.

ФАКТОРИ, ЩО ЗУМОВЛЮЮТЬ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Необхідність реформування державної житлової політики зумовлена:

невідповідністю житлових відносин змінам в економіці країни та необхідністю прискорення інтеграції житлової сфери у загальну систему ринкової економіки;

скороченням обсягів державного фінансування житлового будівництва у зв'язку із змінами у формуванні державного та місцевих бюджетів, падінням платіжної спроможності населення, інфляційними процесами в економіці;

недостатньою підтримкою з боку держави кооперативного та індивідуального житлового будівництва;

невідповідністю розмірів платежів за користування державним житлом фактичним витратам на його утримання, недосконалістю діючої системи фінансування робіт, пов'язаних з обслуговуванням державного житлового фонду, а також утриманським ставленням користувачів до житла, що призводить до його швидкого фізичного та морального зношення;

соціальною несправедливістю щодо громадян, які побудували і утримують житло за власні кошти і в той же час через діючу систему податків беруть участь у створенні та утриманні державного житлового фонду;

орієнтованістю державної житлової політики на пріоритетність будівництва житла у великих містах, що зумовило значні диспропорції щодо рівня забезпеченості та благоустрою житла в різних за розміром населених пунктах, а також призвело до занепаду сіл;

надмірною монополізацією будівництва, реконструкції та утримання житла;

недосконалістю системи розподілу та надання житла, обмеженістю можливостей вибору його за типами та місцем розташування;

відсутністю у молоді економічних можливостей для будівництва або придбання житла, що є однією з причин погіршення демографічної ситуації в державі;

недостатньою законодавчою врегульованістю відносин, що виникають у процесі приватизації державного житлового фонду.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Основними напрямами державної житлової політики є:

створення умов, за яких кожний громадянин вільно, на вибір, відповідно до своїх потреб і можливостей зміг би спорудити житло, придбати його у власність, взяти в оренду;

забезпечення житлом за рахунок держави у межах встановленої норми соціально незахищених громадян, які потребують поліпшення житлових умов, зокрема малозабезпечених, інвалідів, ветеранів війни, військовослужбовців, осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, та деяких інших категорій громадян, які визначаються Житловим кодексом України та іншими актами законодавства;

надання житла з дежавного житлового фонду або субсидій, пільгових кредитів для придбання чи спорудження житла сім'ям, які тривалий час перебувають на квартирному обліку, з урахуванням строку перебування їх на черзі та матеріального стану. Сприяння молодим сім'ям у спорудженні або придбанні житла;

стимулювання державою будівництва, реконструкції та утримання житла через систему економічних і фінансових важелів;

зміна стратегії містобудування в напрямі розширення обсягів спорудження більш комфортного житла, малоповерхових будинків садибного типу, розвитку малих і середніх населених пунктів. Створення сприятливого життєвого середовища з необхідною інфраструктурою соціально-побутового та культурного обслуговування населення;

ліквідація ветхого і аварійного державного житлового фонду, розширення реконструкції і модернізації житлового фонду старої забудови, розселення квартир, в яких мешкають двоє або більше наймачів;

сприяння збільшенню обсягів будівництва, поліпшенню якості та підвищенню рівня блугоустрою житла в сільських населених пунктах, невідкладне створення житлово-комунальної служби села;

подальший, у міру реформування заробітної плати, перехід на самоокупну систему плати за користування житлом і за комунальні послуги та до адресних субсидій цих витрат малозабезпеченим та соціально незахищеним сім'ям;

поступовий, у міру проведення економічних реформ, перерозподіл функцій між органами державної виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями у сфері будівництва, реконструкції та утримання житла з метою їх децентралізації.

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЖИТЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

Державна житлова політика передбачає:

розширення житлового будівництва за рахунок різних джерел фінансування. Сприяння залученню позабюджетних джерел фінансування, зокрема коштів населення, підприємств, установ, організацй, фондів, кредитів банків тощо;

удосконалення системи інвестування житлового будівництва, у тому числі шляхом залучення приватизаційних паперів громадян у житлове будівництво, створення умов для надання громадянам пільгових кредитів на будівицтво або купівлю житла;

стимулювання підприємств, установ і організацій, що займаються проектуванням, спорудженням і реконструкцією житла, виробництвом екологічно безпечних будівельних матеріалів та устаткування для житлового будівництва, утриманням житлового фонду, а також підприємств, установ і організацій, що будують житло для своїх працівників;

створення умов для розвитку бірж, інвестиційних фондів, іпотечних і житлових банків, страхових компаній, інших ринкових структур для забезпечення фінансування житлового будівництва;

регулювання розмірів плати за користування житлом та за комунальні послуги з урахуванням показників їх споживчої якості;

забезпечення соціального захисту населення у зв'язку з переходом до самоокупної системи експлуатації житла і наданням житлово-комунальних послуг за їх собівартістю;

перегляд генеральних планів та формування комплексних програм забудови міст та інших населених пунктів з урахуванням нових видів і методів спорудження житла, в тому числі малоповерхового, індивідуального (садибного). Визначення перспективних зон обов'язкового резервування земель в приміських зонах для житлового будівництва;

безумовне забезпечення земельними ділянками під індивідуальну забудову громадян, які потребують поліпшення житлових умов; надання згідно з чинним законодавством земельних ділянок для будівництва житла іншим фізичним і юридичним особам; облаштування виділених під спорудження житла територій під'їзними шляхами, інженерними мережами та соціальною інфраструктурою із залученням коштів відповідних бюджетів, забудовників та інвесторів;

розширення мережі спеціалізованих будинків для тимчасового проживання громадян (гуртожитків, будинків-інтернатів, готелів-притулків);

переорієнтування будівельних організацій та підприємств будівельних матеріалів на нові методи спорудження житла, випуск сучасних екологічно безпечних та енергозберігаючих конструкцій, виробів та устаткування в необхідних обсягах, розширення використання місцевих будівельних матеріалів;

створення ринку будівельних послуг, будівельних матеріалів, виробів, технологій, проектної документації, а також першочергове спрямування недержавних інвестицій на будівництво і реконструкцію житла та інших об'єктів соціальної сфери;

залучення підприємств машинобудування, оборонної промисловості до випуску машин, механізмів, устаткування та засобів малої механізації для будівельних організацій, промисловості будівельних матеріалів;

продовження приватизації державного житлового фонду, створення ринку житла та ринкових структур у житловому господарстві;

підвищення відповідальності власників і користувачів квартир (будинків) за їх належну експлуатацію та утримання, недопущення використання житла не за призначенням;

обов'язкове об'єднання власників квартир багатоквартирних будинків в товариства (об'єднання) з метою забезпечення належного утримання будинків та прибудинкових територій;

запровадження державної підтримки молоді щодо забезпечення житлом.

УЧАСТЬ ГРОМАДЯН (ОБ'ЄДНАНЬ ГРОМАДЯН) В УПРАВЛІННІ ЖИТЛОВИМ ФОНДОМ

Громадяни (об'єднання громадян) можуть брати участь:

в управлінні житловим фондом з метою захисту своїх економічних і соціальних прав та інтересів;

у виборі на конкурсній основі організацій для будівництва, обслуговування і ремонту житла; у контролі за витратами і формуванні цін на житло та комунальні послуги.

***

Положення Концепції державної житлової політики є основою для розробки нового Житлового кодексу України, інших законодавчих актів, які регулюють житлові відносини в сучасних соціально-економічних умовах, і враховуються при розробці регіональних та галузевих програм забезпечення громадян житлом.

ЧИ ПОБАЧАТЬ ДІТИ СОНЦЕ?

ЕКОНОМІЧНІ реформи, які розпочиналися в нас під гаслом приватизації як єдино можливого шляху до піднесення ефективності виробництва і прориву на цій основі до світових ринків, що в сукупності мало суттєво підвищити життєвий рівень наших громадян, уже призвели до згубних наслідків. Рівень життя катастрофічно впав. За деякими оцінками, скорочення виробництва порівняно з 1991 роком становить значно більше — до 60—65%. Останнє означає, що економіка України, як більш чи менш єдине ціле, припинила своє існування. Якщо зважити на зменшення учетверо роздрібного товарообігу, то стають зрозумілі справжні масштаби зубожіння основної маси населення країни.

Слід сказати, що статися інакше й не могло за відсутності самостійних і тверезих підходів до реформування.



Справа в тому, що будь-які реформи можуть проводитися результативно за наявності програми і визначеної мети перетворень; енергійної і високоінтелектуальної команди реформаторів; дійової системи управління політичними процесами; за мобілізації засобів масової інформації на роз'яснення суті, цілей і наслідків реформування для держави в цілому і конкретної людини зокрема, з тим щоб залучити якомога більше трудівників до участі в реформі.

На жаль, нічого такого в нас, в Україні, на відміну, скажімо, від Китаю, де реформи відбуваються планомірно і відповідають інтересам усього народу, немає. Крім того, перетворення у нас відбуваються під диктовку таких міжнародних фінансових утворень, як Всесвітній банк, МВФ тощо, які менш за все дбають про наші інтереси, а переслідують власні цілі.

Однак серед нас, як і раніше немало легковірних, схильних вважати за гуманістичну діяльність Всесвітнього банку чи МВФ. Звернімося до прикладів. Нещодавно світову пресу обійшов меморандум економістів Всесвітнього банку, в якому вони просторікують про те, що багаті країни мають експортувати токсичні відходи до дуже бідних країн.

Відомо й те, що найважливішою умовою надання МВФ кредитів є зобов'язанням країни-клієнта скоротити витратну частину бюджету. А досягнути цього можливо за рахунок скорочення соціальних програм, збільшення податків, зменшення інвестицій. Усі ці шляхи в кінцевому рахунку ведуть знову ж таки до зубожіння населення.

У більш широкому вимірі йдеться про створення світовою політичною й фінансовою олігархією, яка спирається на надпотужні США, так званого нового світового порядку, де «гроші визначатимуть закон», а «людина мислиться як предмет, товар».

А ось вам і результат: у країні, де на початку 1990 років ні в кого не було ніякої власності (в кожному разі, офіційно), нині з'явилися, за різними оцінками, кілька тисяч доларових мільйонерів. Цікаво, що це диво сталося в той час, коли скорочення сукупного внутрішнього продукту набагато перевищило сумно відомий рекорд Великої депресії 1929 року в США. Наші підприємці «нової хвилі», схоже, забули, що розвиток капіталізму — це, передусім, виробництво якісної товарної продукції і створення на цій основі нової вартості, а не перерозподіл створеного працею попередніх поколінь на свою користь. Як наслідок, соціалістична власність 50 мільйонів людей у різних її формах перетворюється в капіталістичну власність кількох тисяч. А решта громадян неминуче втратить будь-яку власність. Адже на порозі — новий етап приватизації, коли з'являться так звані ефективні власники і стратегічні інвестори, а робітники втратять свої останні акції і перетворяться на звичайну найману робочу силу на зразок того, як це було в старій імперії на рубежі століть.

СЬОГОДНІ відомі приклади, коли на приватизованих підприємствах робітники замість зарплати отримують картки, на котрі мають купувати низькоякісні, але дорогі, на рівні світових цін, продукти харчування в магазинах, що належать тим самим власникам приватизованих об'єктів.

Сьогодні дедалі більша частина українських лівих, для котрих на першому місці — народні інтереси, виступатиме за реформи, в основі яких — соціально орієнтована економіка, в котрій за рівних законодавчих умов функціонують різні форми власності. За винятком, звичайно, аграрних відносин. Адже купівля-продаж землі призведе до розорення і жебрацтва більшості трудівників села.

Нині є реальною ідея формування широкої соціальної і політичної коаліції усіх сил на грунті визнання національно-державних інтересів і цінностей усього суспільства, тобто руху, який міг би блокувати політичних екстремістів усіх мастей, загнавши в глухий кут компрадорів та корумповані елементи. До такої коаліції могли б увійти всі, хто проти перетворення нашої країни в колонію, хто за зміцнення держави Україна, за вільний розвиток усіх етносів і культур, для яких Україна вже стала єдиною і справжньою Батьківщиною. Звичайно, кожному учасникові можливого об'єднання слід чимось поступитися заради досягнення основної мети — всебічного поступу України. Але без компромісів не обійтися.

Виходячи з ідеї єднання заради майбутньої України, постає необхідність серйозної корекції соціально- економічного курсу й розробки національно-державної доктрини, яка враховувала б увесь історичний досвід нашої державності, особливості ментальності етносів, сущих в Україні. Власне, маємо підійти до моменту формування і прийняття нової Конституції України з переконанням у тому, якою саме хочемо побачити країну. Зважаючи на те, що Україна географічно, історично й етнокультурно є країною глибоко європейською, варто було б придивитися до досвіду країн Західної Європи в розбудові громадянського суспільства. Як на мій погляд, цікавими є ідеї і практика партій, що входять до складу Соцінтерну. В кожному разі досвід країн, де протягом багатьох років при владі перебували чи перебувають з невеликими перервами соціалістичні та соціал-демократичні партії, повчальний. У Швеції за часів прем'єрства У. Пальме говорили: у нас усі помірковані, навіть компартія. За цієї поміркованості соціал-демократичні шведи домоглися разючих успіхів у соціальній сфері, забезпечивши належні умови праці і гарантії для трудящих, охорону матері й дитини, створивши якісну та доступну систему освіти й охорони здоров'я тощо. Те саме стосується й низки інших країн Західної Європи, де реального соціалізму багато більше,ніж будь-коли було в колишньому СРСР.

СВІТОВИЙ досвід показує, що вихід з економічної кризи відбувається, найперше, через оновлення основного капіталу. Таким шляхом відбувається перехід до виготовлення конкурентоспроможної продукції, що в змозі подолати бар'єри світових ринків.

Україна сьогодні не має коштів для централізованих капіталовкладень. Одночасно ми практично не маємо нецентралізованих джерел. Надходження іноземного капіталу поки що мінімальні.

Отже, постає питання, як вийти з кризи, використовуючи застарілу техніко-технологічну базу, не здійснивши структурної перебудови економіки. Можна сказати, що попереду — новий унікальний соціально- економічний експеримент, котрих, на жаль, так багато зазнала Україна в своїй трагічній історії. До речі, навіть СРСР, розпочинаючи індустріалізацію, витрачав останнє на закупівлю за кордоном сучасної техніки і обладнання, технологій. Власне, з цією метою експортували хліб до останньої зернинки, що стало одним із чинників голодомору початку 1930 років. Звісно, таким шляхом Україна йти не може. Але ж і технологічно застаріла продукція не досягне світових ринків. Залишається одне: відновити, хоча б частково, старі ринки.Це ринки від Бресту до Тихого океану. Тому, незалежно від того, хто що про це думає, участь України в інтеграційних процесах СНД має бути повнокровною. Нам слід зрозуміти, що в сучасному світі не може бути абсолютного суверенітету. Будь-яка участь у будь-якій угоді — це вже певна поступка, але заради власного народу, його добробуту. Отже, слід вибирати, що для нас дорожче: абстрактні гасла «незалежності» чи щастя народне. Коли ж на основі відновлення старих ринків ми досягнемо стадії економічної стабілізації, повернення до рівня виробництва хоча б 1991 року, з'являться кошти для інвестицій, стане можливим перехід до структурної перебудови економіки й техніко-технологічного переозброєння виробництва. В цьому разі мрії про світові ринки матимуть більш реальний вигляд.

Можливо, комусь видається суперечливим поєднання тез про використання соціал-демократичної моделі розвитку та повернення ринку на Сході. Але насправді суперечності тут немає. Є інше: визначення шляху досягнення позитивного результату через використання комплексу різноманітних чинників. Слід також враховувати й ту обставину, що в самій Росії, після кількох років сліпого копіювання заокеанського шляху в гіршому його різновиді, лунає дедалі більше голосів на користь перегляду й корекції обраного раніше шляху реформ. Як і в Україні, ейфорія минулих років поступається місцем тверезому погляду на стан речей.

РАЗОМ із завданням подолання економічних негараздів дуже гостро стоїть питання виходу з духовної кризи.

Суспільство сьогодні вкрай дегуманізоване. Панівними в ньому стали жорстокість і насильство. Головним виміром людського буття стає нині не праця, а гендлярство, густо замішане на шахрайстві. Все продається і купується. Проблеми людської особистості та її гідності геть нехтувано. Життя людини знецінене. Поодинокі осередки людяності й високої моралі, нашої традиційної культури християнського гуманізму не в змозі протистояти обвальному процесові духовної і соціальної деградації. Відтак усе очевидніше в умовах тотальної пауперизації, ворожості постає загроза того, що накопичена взаємна ненависть зможе легко перейти в безпосередню боротьбу всіх проти всіх. Тому подальша дегуманізація суспільства неминуче спричинить його самознищення. Як запобігти цьому? Маємо для того лише один шлях — нерозривно поєднати всю політику, ідеологію, суспільну психологію в державі із загальнолюдськими гуманістичними цінностями, котрих прагне кожна нормальна людина й завдяки чому вони можуть і мають зіграти роль чинників консолідації людської спільноти України.

Власне, доцільність встановлення тієї чи іншої форми політичного правління, певного типу економічних відносин, форм власності, впровадження нових технологій, ідеологічних і світоглядних орієнтирів, психологічних стереотипів масової свідомості, спрямування зовнішньої політики мають визначатися не інтересами вузького кола осіб, амбіціями політичних лідерів чи абстрактними деклараціями про необхідність розбудови могутньої держави, а тим, якою мірою накреслені перетворення сприятимуть забезпеченню людських умов життя кожній особистості.

Валентина ГОШОВСЬКА,
народний депутат України.

У фракціях і групах

Доки грім не вдарить

КІЛЬКА останніх засідань депутатської фракції «Аграрники України» було присвячено обговоренню проблем земельної реформи в Україні і приватизації в агропромисловому комплексі.

Аналізуючи нинішнє становище на селі, ефективність виробництва як у колгоспно-державному секторі, так і в фермерських господарствах, депутати були одностайні в думці: далі відступати нікуди. Ще трохи такого «режиму» життя села, і ми зостанемося навіть без скибки хліба. Тож про які земельні реформи та приватизацію в аграрно-промисловому комплексі можна вести нині річ, коли треба думати, як зібрати врожай, де взяти гроші на пальне і техніку для жнив? Коли палає хата, хіба думає господар, як і що в ній переставити чи замінити?

Члени фракції запропонували призупинити роботу як над законами, що стосуються приватизації на селі, так і окремих статей уже чинного Земельного кодексу України, бо, на думку народних обранців, в ньому багато неузгодженостей з іншими законами.

Коментує голова фракції Сергій ДОВГАНЬ:

— Як можна нині говорити про земельну реформу, коли й досі немає концепції розвитку агропромислового комплексу? Реформи завжди повинні здійснюватися під якусь ідею, під конкретну програму, а не навпаки. Вони мають входити як складова частина до певної концепції і програми.

У нас же виходить так, що в уряді з'являється черговий «реформатор», який, щоб догодити певним силам, починає кричати про потребу продавати землю як єдину панацею від усіх бід і, не думаючи про глобальні наслідки своїх дій, звинувачує інших у консерватизмі.

Отож кажу, щоб люди не стали заложниками авантюристів, які добралися до влади, наробили лиха, а через кілька років їх і слід прохолов, треба розробити, обговорити і схвалити програму розвитку нашого села на найближчі 10—20 років. Отоді, коли з'явиться в аграрників генеральна лінія, нехай змінюються міністри і президенти, а село житиме і знатиме, що робити йому далі. І закони тоді прийматимуть за ясно осмисленою потребою, і реформи здійснюватимуть на користь, а не на зло селянам.

— Земля ні в якому разі не повинна стати предметом спекуляції. Нині за розгулу злочинності, корумпованості, за цілковитого беззаконня в державі про продаж останнього нашого багатства — землі — й казати годі. Це переконання депутатів не тільки нашої фракції, а й тих селянських представників, що працюють в інших депутатських фракціях.

Незмінною лишилася позиція фракції і в іншому, не менш пекучому питанні — приватизації переробних підприємств в агропромисловому секторі, а саме: не просто контрольний пакет, а значна більшість акцій має належати товаровиробникам, селянам.

З такими думками і виступають депутати-аграрники на сесійних засіданнях Верховної Ради.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

На початку тижня

Дружбу зміцнити не завадить. Про всяк випадок

Одна з головних подій цього тижня — запланований візит Прем'єр-міністра України до Росії. Домовленість про зустріч між Євгеном Марчуком і Віктором Чорномирдіним існує ще з часів обговорення президентами сусідніх держав у Сочі долі Чорноморського флоту. Однак у дату візиту внесли корективи спершу відомі події у Будьонновську, потім — вотум недовіри, висловлений Віктору Чорномирдіну російським парламентом. Ще пізніше завадила низка запланованих зарубіжних поїздок Прем'єр-міністра України.

Звичайно ж, за столом переговорів порушуватимуться питання подальшого поглиблення економічного співробітництва і погашення заборгованостей України. Однак, очевидно, головною темою стане підготовка великомасштабного Договору про дружбу, співробітництво і партнерство. Інтерес України в його якнайшвидшому підписанні очевидний: незабаром у Росії парламентські й президентські вибори, які можуть змінити зовнішньополітичне орієнтування північного сусіда, а головний документ, згідно з яким сторони визнають усталені державні кордони, ще не підписано. Добросусідство стратегічних партнерів скріплено поки що лише окремими законодавчими актами. Ускладнює ситуацію й тривала хвороба глави російської держави.

На думку експертів, які оцінюють позиції двох держав напередодні підписання головного двостороннього документа, навряд чи варто очікувати його появу раніше осені.

Валерій ДРУЖЕНКО.

«А одного японіста підготую сам»

Представляємо дипломатичний корпус України

ЧЕРЕЗ супутники зв'язку з Японією можна зв'язатися за кілька хвилин. Шкода тільки, що досі не додумалися до космічних перевезень пасажирів. У принципі, завдяки безвізовому режиму для громадян країн СНД пасажир має шанс дістатися Москви і вже там купити квиток на рейс до Японії. Громадянинові Японії складніше. Щоб потрапити в Україну, він мусить попередньо отримати російську транзитну візу, яка, до речі, коштує 60 доларів, і витратити ще більш дорогий час. Японські підприємці, хоч і енергійні люди, але літати манівцями не люблять. Так і налагоджуємо контакти — по телефону.

На щастя, московський гак не став на заваді Надзвичайному і Повноважному Послу України в Японії Михайлові ДАШКЕВИЧУ. Скориставшись з його приїзду до Києва, кореспондент «ГУ» поспішив узяти інтерв'ю.

— Михайле Павловичу, життя нам часто робить підказки. І коли відбувається якась подія, ми озираємося в минуле і кажемо: до цього йшлося. Чи передчували ви, що станете першим послом України в Японії?

— Ніколи навіть не думав про це, хоча кожен дипломат мріє зійти на вищий щабель. Раніше я очолював Перше територіальне управління МЗС України, яке опікувалося країнами Далекого Сходу, тож Японію трохи знав...

Бути першопрохідцем завжди важко, а в Японії — тим паче. Інша культура, інший менталітет. Сьогодні в Токіо діють тільки два представництва країн СНД: України та Росії. Найближчим часом відкриється посольство Білорусі.

— Але, здається, всі держави зацікавлені у співробітництві з такою багатою країною, як Японія.

— Так, але не всі мають кошти. Квадратний метр у центрі Токіо коштує в сорок разів дорожче за квадратний метр на Єлисейських полях.



Окрім того, бракує японістів, людей, які не тільки вивчили цю складну мову, але й обізнані з проблемами країни (похизуюся, одного такого японіста для України я готую сам: свого маленького онука я зумисне віддав до японської школи, і він уже досить пристойно говорить японською). А фахівці потрібні вже сьогодні. Японія не тільки розвинена країна, вона входить до «великої сімки», вплив якої на міжнародну політику безперечний.

— Кажуть, після приїзду до Японії Президента України стався прорив у відносинах між нашими країнами, і нині японські бізнесмени просто рвуться співробітничати з нами. Чи можна цьому повірити?

— За тиждень до мого приїзду в Україну посольство відвідав президент однієї поважної японської фірми і запропонував на її базі безкоштовно (!) створити інформаційний центр, в якому будуть зібрані дані про українські фірми та підприємства. Також надійшли пропозиції від таких гігантів, як Міцубісі, Міцусі, Суміто... Вони готові співробітничати з нами. Наприкінці липня до Японії полетить група українських експертів, які вивчатимуть перспективи співпраці. Японці шукають партнерів у більш як 10 галузях української промисловості. Також вони готові взяти участь у конверсійних процесах.

— Невже жодних проблем?

— Безліч. Головна — наше нестабільне законодавство. Вкладати в Україну гроші сьогодні, на жаль, ризиковано. Хоча, хто не ризикує, той і не має. Якщо пригадати історію, то за часів СРСР товарооборот між державами сягав 5 млрд доларів, і на Україну припадало 20 відсотків. А торік товарооборот між Україною та Японією був тільки 60 млн доларів, і переважно з нашої вини. Наприклад, я з сумом дізнався, що цього року торгове представництво при посольстві не відкриють. А це означає нові втрачені можливості. Не останню роль відіграє відсутність прямого повітряного сполучення, яке цього року також не буде налагоджене. Той, хто дуже захоче дістатися України, звичайно, зробить це, але імідж нашої держави страждає.

— Пане Михайле, і останнє запитання. Японія пообіцяла нам 200 млн кредитів. Коли ці гроші надійдуть в Україну?

— Японія не відмовляється від своїх обіцянок. Надійдуть, коли будуть виконані усі формальності.

Розмову вела Наталя ФІЛІПЧУК.

Хроніка. Факти. Події

● *Москва*

Складно з'ясувати причину

Державна Дума відклала до осені розгляд висновків парламентської комісії з дослідження причин і обставин виникнення кризової ситуації в Чечні. Палата дійшла такого рішення після того, як її голова Станіслав Говорухін оголосив, що основні висновки й пропозиції з цього дослідження ухвалено не одностайно: шістьома голосами проти чотирьох.

● *Грозний*

«Будуть білокам'яні міста»



«Ці переговори нічого позитивного не дали і навряд чи дадуть, бо вони опинилися в руках скнар», — заявив, оцінюючи переговори щодо мирного врегулювання чеченської кризи, що тривають у Грозному, Джохар Дудаєв. Своє скептичне ставлення Дудаєв мотивує тим, що російська делегація зацікавлена не у встановленні миру, а в затягуванні кризи. Торкаючись проблеми державно-правового статусу Чечні, Джохар Дудаєв заявив: «Чеченська Республіка Ічкерія — суверенна незалежна держава, а чеченський народ — вільний народ...»

Дудаєв закликав земляків відмовитися від ілюзій, що Росія в Чечні щось відновить, але повідомив, що є інші держави й народи, готові надати реальну допомогу. «Будуть у нас нові міста з білого каменю, нові дороги і новий зв'язок», — запевнив він.

● *Токіо*

Крісло господаря не змінить



Прем'єр-міністр коаліційного уряду Японії Томіїті Мураяма не подаватиме у відставку у зв'язку з поразкою очолюваної ним Соціал-демократичної партії (СДПЯ) на виборах до палати представників парламенту, що відбулися в неділю. Повідомляючи про це на прес-конференції, генеральний секретар Ліберально-демократичної партії — партнера СДПЯ у правлячому альянсі Йосіро Морі дав зрозуміти, що така була спільна думка керівництва всіх партій альянсу, ухвалена «задля уникнення утворення політичного вакууму».

● *Баку*

Домовляться на нейтральній землі

В австрійському місті Бадені розпочали черговий раунд переговорів з урегулювання вірмено-азербайджанського конфлікту. Основною темою стане розв'язання головних проблем конфлікту: звільнення від вірменських збройних формувань усіх окупованих територій Азербайджану за межами Нагірного Карабаху, повернення до рідних домівок понад 2 мільйонів біженців, забезпечення гарантій безпеки вірмен Нагірного Карабаху і наступне визначення статусу цієї області у складі Азербайджану.

ЖІНКИ ТІБЕТУ

Китай. Половину населення Тібетського автономного району становлять жінки. Це більш як 900 тисяч осіб. Які вони, мешканки «Даху світу»?

Тібетська жінка завжди виконувала найважчу роботу, важчу, ніж чоловік. Ніхто ніколи не піклувався про здоров'я жінки. Мало того, вона не могла вирішувати питання одруження і виношування дитини, а в бідних сім'ях часто-густо ставала дружиною для всіх братів у родині.

Тепер серед жінок Тібету можна знайти лікаря й робітника, вченого і студентку університету. З 1980 року серед тібетських жінок почали з'являтися підприємці, правники, перекладачі, а двоє жінок обіймають високі посади в апараті Тібетського автономного району (19 тисяч жінок — керівники різних рівнів).

Особливу увагу приділяють здоров'ю матері й дитини. Всі жінки й діти отримують безплатну медичну допомогу і проходять регулярне медичне обстеження.



На знімку: селянки приїхали до міста по покупки.

Фото СІНЬХУА — ІТАР-ТАРС.

Віген САРКИСЯН, «Голос України» (з Єревана)

ВИБОРИ БЕЗ ВИБОРУ

У ВІРМЕНІЇ завершилися вибори до Національних зборів і референдум з проекту Конституції. Вкрай важко оцінювати їх результат, бо офіційні дані свідчать про один розклад сил, а неофіційні — про інший.

Так, вибори в мажоритарних округах принесли переконливу перемогу блокові «Республіка» (правлячий вірменський загальнонаціональний рух АОД плюс іще 5 партій). Зі 190 місць у парламенті 170 закріплено за представниками цього блоку. Здебільшого це — лідери партій, керівництво старого парламенту, особи з уряду, близько півсотні голів районних і державних Рад, головні лікарі тих лікарень, де розташовувалися виборчі дільниці, і лише один генерал. Тільки двом лідерам опозиції вдалося зберегти за собою статус недоторканності. А четверо — вийшли у другий тур.

Ще парадоксальніша ситуація склалася з партійними списками. Попередньо — «Республіка» (20 місць), другий рядок — за жіночою організацією «Шамірам» («Семіраміда»), створеною за кілька місяців до виборів і палко підтримуваною структурами внутрішніх справ. Тим самим «Шамірам» автоматично отримала 8 місць у парламенті, випередивши комуністів (6 місць), Національну демократичну спілку (3) і об'єднання «Національне самовизначення» (3).

Зазначу, що до участі у виборах не були допущені блок «Дашнакцутюн» з чотирьох опозиційних партій (сама партія «Дашнакцутюн» усе ще під забороною), низка інших громадсько-політичних організацій через, нібито, фальсифікації підписів виборців у період висування партій (у тому числі й «Жінки вірменського світу»). Під тим само приводом не було зареєстровано близько 50 представників опозиції в мажоритарних округах. Більш як сім тисяч членів окружних і дільничних комісій було виведено з гри. Після всього цього немає сенсу описувати ті порушення, що мали місце в день виборів. Тепер багато хто згадує «пророцтво» президента за кілька місяців до цих подій: «80 відсотків складу парламенту опиняться за нами». Що, власне кажучи, і треба було довести.

На цьому тлі метаморфози, які сталися з результатами референдуму про Конституцію, вже мало кого дивують. Цими днями опозиційні газети друкують реальні результати плебісциту. Судячи з них, голоси виборців розділилися: одна половина — «за», друга — «проти». Центрвиборчком, забороняючи участь у підрахунках голосів 6 представникам опозиції, вже наступного дня заявив про прийняття основного закону країни і тільки через 10 днів видав цифри, що спричиняють серйозні сумніви.

Міжнародні спостерігачі поки що мовчать, хоча й визнають, що було багато порушень. Загалом, на їхню думку, вибори були вільні, та далеко не демократичні. Водночас західна преса (США, Франція) опублікувала серію статей, передрукованих місцевими газетами, де проаналізовано механізм порушень на цих виборах.

А на думку місцевих спостерігачів, у Вірменії однозначно встановлено авторитарний режим правління, тим паче, що Конституція надає президентові необмежені права. Найсумніше полягає в тому, що країна мовби поділилася на дві частини: влада зі своїми інститутами — з одного боку, і народ, який практично не вірить у легітимність цих інститутів, — з другого.

27 липня відбудеться перша сесія новообраних Національних зборів.

Про кого говорять

Тепер він сидить у... кріслі-качалці

ПІД ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ Іспанії захиталося крісло. Парламент не вибачив Феліпе Гонсалесу останньої скандальної історії, пов'язаної з незаконним прослуховуванням військовою контррозвідкою приватних телефонних розмов політичних та державних діячів, у тому числі й короля Хуана Карлоса I.

Одразу після скандалу міністр оборони та перший заступник прем'єра подали у відставку, але Феліпе Гонсалес не поспішав задовольнити їхнє прохання. Проте тиск посилювався, і Гонсалесу таки довелося пожертвувати своєю правою рукою — заступником. Це рішення він прийняв одразу після саміту в Каннах. Очевидно, колеги по Європейському Союзу «порекомендували» Гонсалесу нормалізувати внутрішньополітичну обстановку, оскільки з 1 липня Іспанія вже головує в Європі.

Тим часом на прем'єра чекала інша неприємна несподіванка: парламент оголосив про свій намір розірвати угоду про підтримку уряду. В офіційній заяві, правда, паралелі з нещодавніми подіями не проводилися. Лідер парламентської коаліції Конвергенції Жоржі Пужоль наголосив, що парламент просто не може піти на компроміс щодо законопроекту про національний бюджет на наступний рік. І каталонці змушені вимагати відставки уряду з огляду на його слабкість та неефективність, «що негативно впливає на ситуацію у країні». Цікаво, що цього разу порекомендують Феліпе Гонсалесу його європейські колеги?

Транспорт

Розпочалася боротьба за пасажира

Чи не кожному львів'янинові випало пережити гіркі хвилини приниження людської гідності через транспортний «гордіїв вузол».

Стоїш під пекучим сонцем чи дощем з півгодини або й більше — і ось, нарешті, довгожданий тролейбус. Сердитий натовп, проклинаючи все на світі і передусім владу, готується до штурму. Але водій також підготувався до «відсічі»: не доїжджаючи до зупинки, він виходить з тролейбуса... на обід. А потім під'їжджає напарник і також чіпляє відповідну табличку. Штурм третьої транспортної одиниці нерідко завершується поламаними дверима, і тоді вже водій висловлює все, що думає про «дикунство». Пасажири на знак протесту не компостують талонів.

Воюючі сторони вичерпали вже всі засоби поборювання — від масових облав на «зайців» із залученням муніципалів аж до рукопашної з вельми драматичними наслідками. Та адміністративно-вольові заходи відчутних результатів не дали. Півроку тому у «змаганні» пасажирів із транспортниками з'явилася третя сторона, яка цілком мирним і законним шляхом «підриває монополію». Нині до послуг львів'ян — близько 70 приватних автобусних маршрутів. Тепер, як повідомив начальник управління транспорту і зв'язку Львівського міськвиконкому Ярослав Вовчак, уже розпочалася боротьба за пасажира. Приватні пасажирські перевезення взяли на себе малі й великі підприємства Львова, серед яких АТ «Львівський автобусний завод», Державний радіотехнічний концерн, АТП «Приватавтотранс» та інші. Для них ця справа вигідна, для пасажирів — також. Вартість квитка така сама, як і в маршрутному таксі, — 20 тисяч, а сервіс кращий — без традиційних транспортних «компліментів», бо приватники дбають про свою репутацію. Маршрути розробили разом з міськвиконкомом так, щоби сполучити з центром найбільш віддалені житлові масиви — Сихів, Рясне та інші. У полюванні на «зайців», яке є дуже дорогим задоволенням для міської казни, немає потреби. На цих маршрутах самі водії пильнують оплату проїзду.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.



Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Кореспондент отримав завдання: пообідати

«Їдальня» — поняття застаріле?

Уявіть собі, що, опинившись у Сумах, вам раптом закортіло підобідати. Куди піти? Звичайно, якщо в гаманці кілька зайвих мільйонів, це запитання не матиме істотного значення. Вибрати є з чого. Лише за останні півтора року в місті з'явилося три десятки приватних ресторанів, кафе і барів, котрі пильнують кожного клієнта і ладні виконати будь-яку його забаганку. А коли рябчики й ананаси не про вас, і ви з ідеологічних чи фінансових міркувань схочете обмежитися скромною трапезою у межах 100 тисяч карбованців, завітайте до «Дієтичної їдальні».

Це, без перебільшення, унікальний об'єкт — єдина на все місто просто їдальня, ще й другої націнкової категорії (тобто відносно дешева). Вона дивом збереглася в процесі комерціалізації відкритої мережі громадського харчування. Щоправда, перше слово вивіски нині не відповідає дійсності. То колись, за перебудовних часів, була у штаті сестра-дієтолог, і значну частину страв готували спеціально для хворих — на парі, на коров'ячому маслі, без солі тощо. Тепер меню для всіх однакове і великим вибором наїдків не відзначається. На перше — суп або борщ. 1—2 види других страв, стільки ж — салатів, пиріжки, булочки.

Та навіть за доступних для громадян з нижче від середнього рівня достатку цін відвідувачів тут не густо. З тих організацій і установ, які здавна за традицією перераховують їдальні гроші на харчування своїх людей, лише одиниці більш чи менш постійно обідають тут. Решта, як правило, отоварюються на виділену суму один раз, наприкінці місяця. Зникла така стаття доходів, як обслуговування туристів і спортсменів. А з випадкових відвідувачів який зиск? Мало хто замовляє стіл «за повною програмою», зате вже не дивина, коли беруть гарнір і склянку компоту чи чаю. Тож виживає їдальня поки що тільки завдячуючи перерозподілу коштів у рамках товариства з обмеженою відповідальністю «Комплекс дієтичний», куди входить також бар і буфет. Зводити таксяк кінці з кінцями допомагає спиртне. Та з 15 серпня в державі набуває чинності порядок сертифікації торгівлі алкогольними напоями. Кількість «точок» з правом продажу горілчаних виробів різко зменшується, а колектив їдальні не впевнений, що йому вдасться відстояти для себе таке право. Отже, край?

— До того однаково йде, — не приховує песимізму директор їдальні Любов Слободяник. — Навіть якщо залишити все, як є, через рік-другий у нас не буде кому працювати на кухні: молодь сюди за теперішніх заробітків і пряником не заманиш, обладнання застаріле, приміщення потребує ремонту. Звідки візьмуться гроші на все це, коли 90 відсотків прибутку йде на податки. Місто, вочевидь, не зацікавлене мати бодай одну їдальню для малозабезпечених. Я вже не кажу про якісь пільги. Але хоч би не реквізували того, що маємо. Нещодавно, наприклад, отримали вказівку з міськвиконкому сплатити 28 мільйонів. За що? За право торгувати на території міста, хоча це їдальня робить уже 20 років.

А як справи у робітничих їдальнях Сум? Ще гірше, ніж у «Дієтичній». Більшість фабрик і заводів обласного центру через фінансову скруту неспроможна утримати власним коштом підприємства громадського харчування, а ті, природно, позбавлені можливості «алкогольного самозабезпечення», як у відкритій мережі. Навіть на далеко не бідній камвольно-прядильній фабриці їдальня другий місяць не працює. Схоже, давно забута постать робітника з «тормозком» у руках знову стане символом сьогодення.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

Медицина

ПОЛЮБІТЬ СЕБЕ. І НЕГАЙНО

Читачам нашої газети добре відома назва: «СЕБ-Фармація». Саме київське багатопрофільне науково-виробниче фармацевтичне підприємство «СЕБ-Фармація» відкрило для України життєдайні краплі угорського професора, доктора Йожефа Береша. І разом з колективом заводу «Лубни-фарм» створило спільне підприємство «Береш-Київ», що виробляє краплі, вартість яких удвоє нижча від угорських.

Крім того, «СЕБ-Фармація» — повноважний представник в Україні болгарського акціонерного підприємства «Фармахім», добре знаного десятками найменувань «класичних» ліків: анальгін, беналгін, пенталгін, карсил. Завдяки співробітництву «СЕБ-Фармації» з «Фармахімом», хворі можуть придбати ліки болгарського виробництва за ціною на третину нижчою, аніж у державних аптеках.

А ще «СЕБ-Фармація» пропонує препарати відомих фірм Швейцарії, Німеччини, Франції, Єгипту, Угорщини, Болгарії, Канади. Оскільки назви багатьох ліків незнайомі пацієнтам, то в спеціалізованій аптеці підприємства, розташованій у Києві по вулиці Кловський узвіз, 13-а, працює лікар-консультант (тел.291-48-50), який може відповісти на ваші запитання.

Недавно у «СЕБ-Фармації» з'явився ще один партнер — акціонерне товариство «ЛЕК д.д.» (Словенія). Це підприємство — не новачок на українському ринку. В Україні добре відома його продукція: як 5-НОК, інтал, наком, ферум ЛЕК, палін, доксилек, амоксиклав. І в світі ЛЕК — добре знана фірма, адже виробляє препарати майже всіх фармакологічних груп, захищених 325 патентами. Престиж ЛЕКу — серцево-судинні препарати та антибіотики. Значну частину з них можна придбати в «СЕБ-Фармації».

Недавно ЛЕК і «СЕБ-Фармація» відкрили для себе ще одну можливість для співпраці: лікувальна косметика. І вважають цей напрям надзвичайно перспективним, адже можуть запропонувати понад 200 найменувань лікарських косметичних засобів.

Косметична продукція ЛЕКу дозволена Міністерством охорони здоров'я України і зареєстрована як лікувально-профілактична, тобто звільнена від податку на додаткову вартість. Придбати ці засоби можна лише в аптеках, не боячись того, що вони спричинять алергію, бо вміщують мінімальну кількість парфумерних домішок, барвників та емульгаторів.

Звичайно, хтось віддасть перевагу всесвітньо відомій косметиці, але якщо ви дбаєте про своє здоров'я, то варто зацікавитися лікувальною косметикою від ЛЕКу. Адже продукція, розроблена в лабораторіях цього фармацевтичного підприємства — це єдність знань про взаємовплив трав, рослин і новітніх досягнень у галузі філології, гігієни, біохімії, фармацевтики.

Придбати її можна в аптеках «СЕБ-Фармації» у Києві: 252004, вул.Хрещатик,2. Тел.: 228-41-22, 229-01-96, 229-24-34; 252021, Кловський узвіз, 13-а. Тел.: 291-48-50. Для оптових покупців: тел.: 291-49-48; факс: 293-06-29.

Можна, звичайно, користуватися просто косметикою, але якщо ви любите себе і дбаєте про своє здоров'я, то неодмінно користуватиметеся лікувальною косметикою від фірми ЛЕК.

Про її переваги «СЕБ-Фармація» розповість у семи уроках здоров'я і краси, що їх вестиме лікар- косметолог фірми ЛЕК Оксана Вовк.

Отже, читайте ці публікації під рубрикою «Медицина».

Мускат — у Книзі Гіннесса

Найстаріше вино на території колишнього Союзу — «Мускат рожевий» урожаю 1836 року — занесено до Книги рекордів Гіннесса, про що свідчить диплом, отриманий кримським Інститутом «Магарач», володарем раритету. Виноградне вино з Південного берега Криму зберігається у підвалі, де народилося за часів Пушкіна. Три пляшки, вкриті пилом століть, — предмет особливої гордості і турботи вчених і виноробів.

Як повідомляє газета «Крымская правда», десертні вина мускатних сортів не раз отримували високі нагороди на міжнародних виставках і дегустаціях. Масандрівський «Мускат білий Червоного каменю» — володар двох кубків гран-прі.

Олександр ПІЛАТ.

Базарний день	Ціни на основні продукти харчування на ринках України														
	Яловичина	Свинина	Кури	Сало	Яйця (десяток)	Олія	Сметана	Сир жирний	Картопля (мол.)	Часник	Морква	Цибуля	Яблука	Огірки	Помідори
Кіровоград	260	300	340	130	85	150	240	120	50	160	100	40	50	—	—
Сімферополь	250-300	350-450	300-350	150-200	80-90	200	300-320	100-120	60-80	100-150	60-70	50-60	50-100	—	—
Хмельницький	200	300	-	150	60	160	160	90	45	150	40	60	—	40	50
Чернігів	200-280	350	380	200	60-85	140	150	140	45	160	100	100-120	30	50	70
Київ, Лук'янівський ринок	350	380-400	400	180	80-90	150	200	140-160	45-50	170	80	80	80	60	60-80

Кожна Постійна Комісія і кожна фракція Верховної Ради України мають свою квоту в «Голосі України» — одну газетну сторінку на місяць. Фракція комуністів має перевагу в шести постійних комісіях ВР. Отже, має у своєму розпорядженні, за підрахунками цієї фракції, сім газетних сторінок на місяць.

Цього разу комуністи — депутати Верховної Ради — вирішили використати квоту для опублікування свого проекту Конституції.

Мабуть, зайве нагадувати, що редакція не втручається у те, як фракції чи комісії ВР використовують свою площу в газеті. Але ми спеціально наголошуємо на тому, що під цей текст проекту надано виділені квотою газетні сторінки. Чому це робимо? Бо в Україні — десятки партій і, мабуть, ще більше проектів Конституції. Але претендувати на опублікування в нашій газеті можуть лише ті, які мають право на відповідну газетну площу «Голосу України». І у Верховній Раді представлено різні сили, які можуть своїм правов[illegible]

Загалом, певно, такі публікації можуть бути корисні. Вже тому, що чітко покажуть, хто і що відстоює, хто і як враховує або не враховує реалії сьогодення, за ким, отже, йти. Одне слово, читачі самі зроблять вибір, який редакція парламентської газети не може нав'язувати чи, бодай, підказувати.

Проект КОНСТИТУЦІЯ (Основний Закон) Української Радянської Соціалістичної Республіки*

Пропонується фракцією комуністів у Верховній Раді України

Народ України,

висловлюючи свою суверенну волю;

спираючись на вітчизняний і світовий досвід державно-конституційного будівництва;

визнаючи людину найвищою соціальною цінністю і прагнучи забезпечити всім громадянам, незалежно від їхньої національності, рівні умови для багатогранного розвитку й матеріального добробуту, надійні гарантії прав і свобод;

виступаючи за соціалістичну спрямованість суспільного розвитку як неодмінну умову забезпечення соціальної справедливості;

(варіант: обираючи соціалізм як форму суспільного устрою);

підтверджуючи вірність радянській формі народовладдя;

виходячи із загальновизнаних засад міжнародного права і прагнення до активного співробітництва з народами інших країн у справі зміцнення миру і міжнародної безпеки, розв'язання глобальних проблем, які стоять перед людством;

приймає дану Конституцію як Основний Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки.

Розділ I
Основи конституційного ладу

Глава 1. Українська РСР — народна держава

Стаття 1. Українська РСР — держава народу України

Українська Радянська Соціалістична Республіка — народна соціалістична держава, яка виражає волю та інтереси робітників, селян, трудової інтелігенції, всіх, хто чесною працею створював і створює матеріальні і духовні багатства.

Громадяни всіх націй і національних груп, які проживають на її території, становлять народ України.

Народ України є носієм суверенітету і єдиним джерелом державної влади в Республіці.

Жодна частина народу, жодна політична партія, рух чи інше громадське об'єднання, якесь угруповання чи окрема особа не має права виступати від імені всього народу України.

Стаття 2. Територія

В існуючих кордонах територія Української РСР невідчужувана, недоторканна і не може бути змінена і використана без її згоди.

Стаття 3. Державні мови

Державними мовами в Українській РСР є українська та російська мови.

У Республіці забезпечуються всебічний розвиток і вживання української та російської мов у всіх сферах суспільного життя. Держава створює необхідні умови для вільного розвитку і використання мов інших національностей.

Стаття 4. Добровільність вступу до союзів з іншими державами

Українська РСР самостійно вирішує питання про утворення спільно з іншими державами на добровільних рівноправних засадах Союзу держав, про вступ до будь-яких політичних та економічних союзів і вільний вихід із них.

Глава 2. Суспільство і держава

Стаття 5. Принципи суспільного устрою

Суспільне життя в Українській РСР грунтується на пріоритеті суспільства над державою і послідовному втіленні принципу «Вільний розвиток кожного є умовою вільного розвитку всіх». Найважливішою умовою свободи і добробуту людей Республіка вважає формування і розвиток соціалістичного суспільства як асоціації рівноправних, вільних громадян, що функціонує на засадах самоврядування і саморегулювання, з широким залученням трудящих до управління справами держави й суспільства.

Мета суспільства — створювати умови для вільного розвитку і якнайповнішого розкриття особистих здібностей, творчого потенціалу кожної людини, всебічного розвитку демократії, реалізації принципів соціальної справедливості і захищеності; забезпечувати поєднання інтересів різних верств трудящих; не допускати експлуатації людини людиною, привласнення результатів чужої праці.

Стаття 6. Людина та її права — найвища цінність

Українська РСР у своїй діяльності виходить з того, що найвищою соціальною цінністю є людина. Правам людини належить пріоритет при розв'язанні всіх соціальних і національних питань. Республіка надає першорядного значення реалізації й захисту прав людини і громадянина. Відносини держави і громадянина грунтуються на їх взаємній відповідальності.

Усі органи держави і посадові особи підпорядковують свою діяльність інтересам усього суспільства, а не окремій його частині.

Стаття 7. Верховенство Права і пріоритет Закону

В Українській РСР забезпечується верховенство Права. Конституція і Закони Республіки мають пріоритет над усіма нормативними актами.

Норми Конституції мають пряму дію, якщо інше не передбачено Основним Законом.

Не мають юридичної сили правові акти, які не було офіційно оприлюднено.

Міжнародні переговори, учасником яких є Республіка, породжують права і обов'язки для державних органів, юридичних осіб і громадян, підпорядкованих юрисдикції Української РСР.

Глава 3. Автономна Республіка Крим

Стаття 8. Автономна Республіка Крим у складі Української РСР

До Української Радянської Соціалістичної Республіки входить як її складова частина Автономна Республіка Крим.

Автономна Республіка Крим має свою Конституцію, яка відповідає Конституції Української РСР і враховує особливості Автономної Республіки. Територія Автономної Республіки Крим не може бути змінена без її згоди.

Стаття 9. Повноваження Автономної Республіки Крим

Автономна Республіка Крим самостійно вирішує питання внутрішнього життя, здійснює на своїй території всі повноваження, окрім тих, що належать до компетенції Української РСР, втілює у життя рішення найвищих органів державної влади і управління Української РСР, прийняті в рамках їхньої компетенції.

У питаннях, що належать до її відання, Автономна Республіка Крим координує і контролює діяльність підприємств (об'єднань), організацій і установ, незалежно від їх підпорядкування.

Закони Української РСР є обов'язковими на території Автономної Республіки Крим.

Автономна Республіка Крим бере участь у вирішенні питань, що належать до відання Української РСР, через своїх повноважних представників у найвищих органах державної влади й управління Української РСР.

Глава 4. Адміністративно-територіальний устрій

Стаття 10. Адміністративно-територіальний поділ

Адміністративно-територіальний поділ Української РСР здійснюється з урахуванням природно-географічних та економічних умов, національно-культурних, історичних та інших чинників.

Адміністративно-територіальними одиницями Української РСР є: Автономна Республіка, область, місто, район, район у місті, селище, сільрада, село.

До складу Української РСР входять: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області.

Міста Київ і Севастополь мають особливий статус.

Стаття 11. Національні адміністративно-територіальні одиниці

З метою задоволення національно-культурних, духовних і мовних запитів громадян у місцях компактного проживання національних груп — за волевиявленням більшості населення даної місцевості — можуть утворюватися національні адміністративно-територіальні одиниці — національні райони, національні селища, національні села.

Статус національних адміністративно-територіальних утворень визначає Закон.

Глава 5. Державні символи і столиця

Стаття 12. Прапор, Герб і Гімн

Державними символами Української РСР є Прапор, Герб і Гімн.

Державний герб Української Радянської Соціалістичної Республіки являє собою зображення серпа і молота, розташованих на щиті в променях сонця і в обрамленні колосся, з написом на червоно-блакитній стрічці знизу вінка — «Українська РСР». Над щитом між колоссям — п'ятикутна зірка.

Державний прапор Української Радянської Соціалістичної Республіки являє собою прямокутне полотнище, що складається з двох горизонтально розташованих кольорових смуг: верхньої — червоного кольору, що становить дві третини ширини прапора, і нижньої — блакитного кольору, що становить одну третину ширини прапора, із зображенням в його верхній частині, на відстані однієї третини довжини від держака, золотих серпа і молота і над ними червоної п'ятикутної зірки, облямованої золотою каймою. Співвідношення ширини прапора до його довжини 1:2.

Текст до музики Державного гімну Української Радянської Соціалістичної Республіки затверджує Верховна Рада Української РСР.

Усі державні органи, політичні партії, громадські організації і масові рухи, посадові особи і громадяни зобов'язані з повагою ставитися до державних символів.

Стаття 13. Столиця

Столицею Української РСР є місто Київ.

Розділ II
Права і свободи людини і громадянина

Глава 6. Загальні принципи

Стаття 14. Непорушність прав людини і громадянина

Українська РСР визначає і гарантує природні, невід'ємні і непорушні права людини і громадянина, закріплює їх у законах, що відповідають міжнародним зобов'язанням Української РСР.

Основні права і свободи громадян, закріплені Конституцією та законами Української РСР, не можуть бути скасовані або обмежені якимись іншими нормативними актами і діями. Не мають чинності правові акти, які погіршують становище громадян.

Забезпечення охорони і здійснення прав і свобод громадян, захист їхньої честі та гідності як найвищих соціальних цінностей — обов'язок усіх органів державної влади, громадських організацій, посадових осіб.

Стаття 15. Судовий захист прав і свобод громадян

Усі права і свободи, закріплені в Конституції Української РСР, підлягають захисту компетентним, незалежним і неупередженим судом. Громадянам гарантується справедливий і публічний розгляд їхніх справ.

Стаття 16. Рівноправність громадян

Усі громадяни Української РСР рівні перед Законом, мають повне право на захист Закону незалежно від національного чи соціального походження, мови, освіти, ставлення до релігії, політичних переконань, місця проживання та інших обставин. Рівноправність громадян забезпечується в усіх сферах державного і суспільного життя.

Пільги і переваги для окремих громадян або груп населення можуть бути встановлені тільки Законом. Не передбачені Законом привілеї, так само як і дискримінація громадян, неприпустимі.

Здійснення громадянами прав і свобод не повинно порушувати законні права людей, інтереси суспільства в цілому. Здійснення прав і свобод несумісне з діями, які завдають шкоди державній і суспільній безпеці, громадському порядку, здоров'ю і моральності населення, захисту прав і свобод інших осіб.

Стаття 17. Рівноправність жінок і чоловіків

Жінка і чоловік мають рівні права і свободи в усіх сферах державного і суспільного життя Республіки.

Стаття 18. Рівноправність громадян різних національностей

Громадяни всіх національностей мають у Республіці рівні права і обов'язки і зобов'язані поважати честь і національну гідність одне одного.

Стаття 19. Єдність прав і обов'язків

Здійснення громадянами прав невід'ємне від виконання ними обов'язків. Кожен громадянин має обов'язки, здійснення яких необхідне для забезпечення особистих і суспільних інтересів, нормального розвитку суспільства. Обов'язком кожного громадянина є беззастережне дотримання Конституції Української РСР, законів, повага честі, гідності і законних інтересів інших осіб, сумлінна праця, охорона інтересів держави.

Глава 7. Громадянство

Стаття 20. Набуття і позбавлення громадянства

Українська РСР має своє громадянство.

Громадянин Української РСР не може бути позбавлений громадянства і права на вихід із громадянства Української РСР, а також вигнаний за її межі.

Підстави одержання і припинення громадянства визначаються Законом.

В Українській РСР допускається подвійне громадянство на підставі міждержавних угод.

Стаття 21. Захист інтересів громадян за межами Республіки

Українська РСР сприяє здійсненню громадянами Української РСР прав і захищає їхні інтереси за межами Республіки.

Стаття 22. Іноземні громадяни і особи без громадянства

Іноземним громадянам і особам без громадянства, які перебувають на території Республіки, гарантуються права і свободи, передбачені Конституцією Української РСР, Законами і міжнародними зобов'язаннями Української РСР. Іноземні громадяни і особи без громадянства зобов'язані поважати і дотримувати Конституції і Законів Української РСР.

Українська РСР надає притулку іноземним громадянам. Порядок і умови надання притулку визначає Закон.

Глава 8. Громадянські права і свободи

Стаття 23. Право на життя, особисту свободу, честь і гідність

Невід'ємним правом кожної людини є право на

*** Питання про назву держави, її символіку, форму державного управління, соціальний вибір мають бути винесені на всеукраїнський референдум, як це було визначено Верховною Радою Української РСР 19 липня 1991 року під час схвалення Концепції нової Конституції.**

життя і особисту свободу. Держава захищає громадян від незаконних зазіхань на їх життя, здоров'я, честь, особисту свободу і безпеку, від будь-якого невмотивованого втручання у сферу особистого життя. Ніхто не може бути безпідставно позбавлений життя, підданий катуванню, бути об'єктом дій і покарань, які принижують людську гідність.

Особи, позбавлені свободи, мають право на гуманне поводження з ними і повагу їхньої гідності.

Стаття 24. Недоторканність особистості

Громадянам Української РСР гарантується недоторканність особистості. Ніхто не може бути підданий арешту або утримуватися під вартою інакше як на підставі судового рішення або з санкції прокурора в установленому законом порядку. У разі арешту або взяття під варту громадянин має право на негайне оскарження цих дій у суді.

Стаття 25. Недоторканність житла

Громадянам Української РСР гарантується недоторканність житла. Забороняється проникати в житло всупереч волі осіб, які там мешкають, проводити обшук і огляд майна інакше як у випадках і в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Стаття 26. Таємниця листування

Громадянам Української РСР гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої особистої кореспонденції. Винятки можуть допускатися лише у випадках, прямо передбачених Законом.

Стаття 27. Свобода совісті

Держава гарантує громадянам свободу совісті, тобто право самостійно визначати своє ставлення до релігії і відповідні до цього переконання, сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати жодної, безперешкодно відправляти, одноосібно або колективно, релігійні культи і ритуальні обряди, провадити будь-яку іншу релігійну або атеїстичну діяльність, яка не суперечить Закону. Віруючі різних сповідань рівні перед Законом. Розпалення ворожнечі і ненависті у зв'язку з релігійними віруваннями забороняється.

Ніхто не може бути звільнений від своїх обов'язків перед державою або відмовитися від виконання Законів з мотивів релігійних переконань.

Якщо виконання військової служби суперечить релігійним переконанням громадянина, вона може бути замінена виконанням альтернативних громадянських обов'язків.

Стаття 28. Сімейні права громадян

Шлюб грунтується на добровільній згоді жінки і чоловіка, подружжя повністю рівноправне в сімейних і майнових відносинах.

Батьки зобов'язані утримувати до повноліття дітей, народжених як у шлюбі, так і поза шлюбом, якщо їхнє батьківство визнано ними самими або судом. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків.

Держава піклується про забезпечення здоров'я матері і дитини, виховання дітей.

Забороняється втручання в особисте і сімейне життя громадян, окрім передбачених законодавством випадків, коли це викликано потребою захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів дітей, батьків та інших членів сім'ї.

Стаття 29. Визначення національної приналежності

Громадяни Української РСР самі визначають свою національну приналежність. Обмеження цього права не допускається. Незаконними є вимоги до громадян вказувати свою національність при прийомі на роботу, навчання або в інших випадках.

Стаття 30. Свобода пересування

Громадянам Української РСР забезпечується свобода пересування, вибору місця проживання і перебування в межах Республіки, а також право вільного виїзду з Української РСР в інші країни і повернення до неї.

Обмеження цих прав допускається лише у виняткових випадках і на підставах, передбачених Законом.

Глава 9. Політичні права і свободи

Стаття 31. Участь в управлінні справами держави і суспільства

Громадяни Української РСР мають право на участь у політичному житті, управлінні справами держави і суспільства, вирішенні державних і суспільних справ як безпосередньо, так і через обраних ними представників, в обговоренні законів і рішень загальнореспубліканського і місцевого значення, у референдумах, опитуваннях (плебісцитах).

Стаття 32. Право обирати і бути обраним до представницьких органів влади та інших виборних органів

Громадяни Української РСР мають право обирати і бути обраними до представницьких органів влади та інших виборних органів.

Гарантується загальне, пряме і рівне виборче право при таємному голосуванні.

Стаття 33. Свобода слова

Громадянам Української РСР гарантується свобода слова, вільне висловлювання і безперешкодне поширення в усній чи письмовій формі своїх поглядів і переконань.

Ніхто не може бути переслідуваним за свої переконання.

Забороняються публічні заклики до насильницького повалення існуючого державного і суспільного ладу чи зміни його способом, який суперечить Конституції Української РСР, до тероризму, розпалювання расової, національної, релігійної ворожнечі, зневажання честі і гідності особистості.

Стаття 34. Право на інформацію

Громадяни Української РСР мають право на одержання від державних органів, громадських об'єднань і посадових осіб та поширення достовірної інформації про стан справ у всіх сферах державного, економічного, суспільного і міжнародного життя, про екологічний стан, а також з питань, що стосуються прав, законних інтересів та обов'язків громадян. Не допускається поширення інформації, що містить державну таємницю, яка охороняється Законом. Громадянам гарантується право спростовувати опубліковану неправдиву інформацію, що завдає шкоди їхнім інтересам чи принижує гідність, а також вимагати відшкодування моральних і матеріальних збитків, завданих такою інформацією.

Відповідальність за перешкоджання реалізації права громадянина на інформацію встановлюється Законом.

Стаття 35. Право на об'єднання

Громадяни Української РСР мають право на об'єднання, включаючи створення політичних партій, професійних спілок, жіночих, молодіжних та інших громадських організацій, участь у масових рухах для реалізації та захисту своїх політичних, економічних, соціальних, культурних й інших прав та інтересів за умови, що ці об'єднання діють у рамках Конституції і законів Української РСР. Ніхто не може бути змушуваний до вступу до якогось об'єднання чи обмежений у правах за приналежність чи неналежність до політичної партії або іншого громадського об'єднання.

Стаття 36. Свобода зборів, вуличних походів, мітингів і демонстрацій

Громадяни Української РСР мають право збиратися мирно і без зброї, проводити збори, мітинги, вуличні походи і демонстрації.

Органи влади мають бути повідомлені про підготовку заходу для вжиття передбачених Законом заходів до забезпечення громадського порядку і безпеки громадян.

Стаття 37. Право на звертання до державних і громадських органів і критику

Громадяни Української РСР мають право особисто чи колективно вносити до державних органів пропозиції щодо поліпшення їх організації й діяльності, критикувати недоліки в роботі. Відмова в задоволенні чи розгляді відповідним органом звернення, петиції чи скарги має бути письмово вмотивована з посиланням на законні підстави.

Переслідування за критику забороняється.

Стаття 38. Право на обіймання службових посад

Кожен громадянин Української РСР відповідно до своїх здібностей, професійної підготовки має право рівного доступу до обіймання службових посад у державних органах, громадських об'єднаннях, членом яких він є, а також на підприємствах, в установах та організаціях. Вимоги, що ставляться до кандидатів на службові посади, можуть обмежуватися лише характером службових обов'язків.

Глава 10. Економічні, соціальні, культурні права

Стаття 39. Право власності

Громадяни Української РСР мають право на володіння, користування і розпорядження майном, яке їм належить. Недоторканність власності, придбаної на законних підставах, і право успадковування майна гарантуються Законом. Власність громадян в Українській РСР не може бути засобом експлуатації людини людиною.

Стаття 40. Право на працю

Громадянам Української РСР гарантується право на працю, тобто право на забезпечення роботою, на вільне розпорядження своїми здібностями, вільне обрання професії, роду занять, галузі суспільно корисної діяльності і місця роботи відповідно до покликання, здібностей, професійної підготовки та з урахуванням суспільних потреб.

Будь-яке обмеження права на працю не допускається. Ніхто не може бути звільнений або переведений на іншу роботу без його згоди чи законних підстав.

Держава створює умови для забезпечення повної зайнятості населення, гарантує рівні можливості для громадян у виборі професії і роду трудової діяльності, здійснює програми професійно-технічного навчання і підготовки, перепрофілювання працівників відповідно до соціальних потреб.

Винагорода за працю встановлюється відповідно до її кількості і якості, суспільної значимості і не може бути нижчою за офіційно встановлений прожитковий мінімум, який має гарантувати всім громадянам гідні умови життя. Чоловіки й жінки, дорослі й підлітки мають право на рівну оплату за рівну працю. У випадках тимчасової незайнятості з не залежних від громадянина причин йому гарантується право на матеріальне забезпечення у відповідності із Законом.

Стаття 41. Право на трудову діяльність та підприємництво

Громадяни Української РСР мають право на особисту та колективну трудову діяльність, на об'єднання в кооперативні, акціонерні та інші форми спільного ведення господарства, а також на підприємництво у сферах і межах, визначених Законом.

Стаття 42. Охорона праці

Громадяни Української РСР мають право на умови праці, що відповідають установленим державою вимогам безпеки та гігієни, на забезпечення особливих умов охорони праці жінок під час вагітності і після пологів, праці неповнолітніх, осіб з обмеженою працездатністю, а також осіб, зайнятих на особливо важких роботах, і тих, що працюють на шкідливих для здоров'я або небезпечних для життя виробництвах.

Стаття 43. Заборона примусової праці

Використання примусової праці забороняється. Не розглядаються як примусові: військова або альтернативна їй цивільна служба; робота або служба, що вимагається від якоїсь особи внаслідок судового вироку; робота або служба, що вимагається від якоїсь особи відповідно до Закону про надзвичайний стан.

Стаття 44. Право на страйк

Страйк, тобто повне або часткове припинення роботи підприємства, установи чи організації, допускається як спосіб розв'язання колективного трудового спору, захисту економічних, соціальних і політичних інтересів трудящих. Страйк не допускається, коли він може становити загрозу для життя і здоров'я людей або дестабілізувати функціонування служб, які забезпечують нормальну життєдіяльність суспільства.

Стаття 45. Право на відпочинок

Громадяни Української РСР мають право на відпочинок. Максимальна тривалість робочого тижня не може перевищувати 40 годин. Скорочений робочий тиждень для ряду професій і виробництв, скорочена тривалість роботи у нічну пору, мінімальний щотижневий відпочинок, мінімальна оплачувана щорічна відпустка, а також інші соціально значимі умови здійснення права на відпочинок встановлюються Законом. Держава послідовно проводить політику, спрямовану на скорочення тривалості робочого дня і робочого тижня.

Тривалість робочого часу і відпочинку колгоспників і членів кооперативів регулюються колгоспами і кооперативами.

Стаття 46. Право на соціальне забезпечення і відшкодування завданої здоров'ю шкоди

Громадянам Української РСР гарантується право на матеріальне забезпечення у старості, на випадок хвороби, повної або часткової втрати працездатності, втрати годувальника, а також в інших випадках втрати засобів до існування з незалежних від громадянина обставин. Розмір пенсії за віком встановлюється відповідно до трудового внеску громадянина в доход республіки і, так само, як інші види соціальної допомоги, має забезпечувати рівень життя не нижчий від офіційного прожиткового мінімуму.

Держава забезпечує соціальну захищеність громадян похилого віку, надаючи допомогу у подоланні самотності і соціальної ізольованості, надаючи можливості для посильної участі в житті суспільства.

Стаття 47. Право на охорону здоров'я

Громадянам Української РСР гарантується безплатна охорона здоров'я, що включає право на профілактичне обстеження, лікування і наступне відновлення здоров'я через систему державних медичних та інших установ.

Держава дбає про раціональне розміщення лікувальних, фармацевтичних та оздоровчих установ; створення економічних, соціальних і культурних умов, що гарантували б охорону материнства, дитинства, юнацтва і старості; неухильне поліпшення умов життя і праці; розвиток фізичної культури, спорту і туризму.

Забороняється дитяча праця, не пов'язана з навчанням і трудовим вихованням.

Стаття 48. Право на екологічно безпечні умови життя

Громадяни Української РСР мають право на екологічно безпечні умови життя і зобов'язані оберігати чистоту навколишнього середовища.

Стаття 49. Право на житло

Громадяни Української РСР мають право на житло. Вони можуть купувати у власність або користуватися впорядкованим житлом у будинках державного, громадського або індивідуального житлового фонду.

Дане право забезпечується розвитком і охороною державного і громадського жилого фонду, допомогою кооперативному та індивідуальному житловому будівництву, справедливим розподілом житлової площі під громадським контролем, реалізацією державної програми будівництва впорядкованого житла, а також невисокою платою за житло і комунальні послуги.

Ніхто не може бути безпідставно позбавлений житла.

Стаття 50. Право на освіту

Громадянам Української РСР гарантується право на освіту, тобто на одержання загальної і професійної освіти, підвищення кваліфікації у навчальних закладах різного типу на засадах безперервності й різноманітності освіти.

У Республіці забезпечується безплатність усіх видів освіти, широкий розвиток професійно-технічної, середньої та вищої освіти, дошкільного і позашкільного виховання через систему державних навчальних і дитячих виховних закладів.

Стаття 51. Право користування здобутками культури

Громадяни Української РСР мають право користуватися здобутками культури, що забезпечується загальнодоступністю надбань вітчизняної і світової культури, культурно-освітніх закладів, засобів масової інформації, у тому числі книговидавництва і періодичної преси, безплатних бібліотек, культурного обміну із зарубіжними країнами.

У Республіці гарантуються вільний розвиток і взаємозбагачення культур усіх національностей, що її населяють, створюються умови для збереження й розвитку національних традицій і звичаїв, заохочується діяльність національно-культурних центрів, асоціацій та інших громадських формувань, що не суперечать законодавству Української РСР.

Держава, громадські об'єднання, а також громадяни зобов'язані дбати про розвиток культури, збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що мають культурну цінність.

Стаття 52. Свобода інтелектуальної творчості

Українська РСР гарантує громадянам свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості, право на інтелектуальну власність. Авторські права громадян, їх моральні та матеріальні інтереси, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності, охороняються Законом.

Держава сприяє розвиткові співробітництва з іншими народами і країнами в галузі освіти, науки, культури, інших видів творчої діяльності.

Стаття 53. Мова навчання і виховання, міжнаціонального спілкування

Громадянам, які проживають на території Української РСР, забезпечується відповідно до Закону право користуватися рідною або будь-якою іншою мовою, вільно обирати мову навчання і виховання дітей і молоді, а також мову міжнаціонального спілкування. Громадяни зобов'язані дбайливо ставитися до рідної мови як до духовного надбання народу, поважати мови інших народів.

Глава 11. Гарантії прав і свобод

Стаття 54. Рівність гарантій прав і свобод

Українська РСР забезпечує громадянам рівні гарантії здійснення прав і свобод, а також рівну охорону і захист їх Законом. Конкретним правам громадян мають відповідати обов'язки держави щодо створення умов і гарантій реалізації цих прав. Держава зобов'язується проявляти піклування про якнайповніше забезпечення як загальних, так і специфічних потреб робітників, селян, інтелігенції, молоді, жінок, пенсіонерів, інвалідів, інших груп і верств населення.

Права і свободи громадян можуть бути обмежені тільки Конституцією і Законами Української РСР в інтересах охорони державної та суспільної безпеки, здоров'я і моральності населення, захисту громадського порядку, прав і свобод інших осіб.

Тимчасове обмеження прав і свобод громадян допускається лише в разі введення військового або надзвичайного стану у порядку і межах, передбачених Законом.

Стаття 55. Оскарження дій державних органів, громадських органів, посадових осіб

Громадянам Української РСР гарантується право на оскарження дій посадових осіб, державних органів і громадських організацій. Скарги мають бути розглянуті в порядку і в строки, визначені Законом.

Громадяни мають право на відшкодування моральних втрат і матеріальних збитків, заподіяних незаконними діями державних органів і громадських організацій, а також посадових осіб під час виконання ними службових обов'язків.

Стаття 56. Презумпція невинуватості

В Українській РСР забезпечується здійснення принципу презумпції невинуватості, який є основним під час судового розгляду будь-яких звинувачень громадянина. Особа, притягнута до кримінальної відповідальності, вважається невинною доти, доки її провину не буде доведено у передбаченому Законом порядку і встановлено судовим вироком, який набрав законної чинності. В основу звинувачення не можуть бути покладені докази, одержані незаконним шляхом.

Ніхто не може нести відповідальність за дії або бездіяльність, що під час їх вчинення не визнавались як правопорушення. Якщо після вчинення правопорушення відповідальність за нього ліквідовано або пом'якшено, застосовується новий Закон.

Стаття 57. Право на юридичну допомогу. Колегії адвокатів

Громадянам Української РСР гарантується право на користування кваліфікованою юридичною допомогою. У випадках, передбачених законодавством, вона надається безплатно.

Для подання юридичної допомоги громадянам та організаціям діють Колегії адвокатів. Організація і порядок діяльності адвокатури визначаються Законом.

Розділ III
СУСПІЛЬНИЙ УСТРІЙ

Глава 12. Політична система

Стаття 58. Повновладдя народу

Уся влада в Українській РСР належить народові. Народ здійснює державну владу на підставі Конституції Української РСР як безпосередньо, шляхом прямого волевиявлення, так і через систему Рад депутатів трудящих — представницьких органів державної влади, що складають політичну основу Української РСР, а також через органи громадського самоврядування.

Стаття 59. Пряме народовладдя

Найважливіші питання життя республіки, області, міста, району, селища чи села можуть виноситися на народне обговорення, а також ставитися на всенародне голосування (референдум) або опитування (плебісцит) у порядку, передбаченому відповідними Законами.

Тільки референдумом можуть бути вирішені питання про характер суспільно-політичного ладу в Українській РСР, форму державного управління, державну символіку, входження Української РСР до політичних союзів з іншими державами.

Стаття 60. Ради депутатів трудящих

Представницькими органами державної влади в Українській РСР є Ради депутатів трудящих. До єдиної системи Рад депутатів трудящих входять: Верховна Рада Української РСР, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські, районні, міські, районні у містах, селищні і сільські Ради депутатів трудящих.

Стаття 61. Політичні партії та інші об'єднання громадян

Політичні партії, профспілкові, молодіжні та інші громадські організації і рухи створюються громадянами на основі добровільного членства і самоврядування. Вони не можуть брати на себе функції державної влади. Втручання у внутрішні справи об'єднань громадян з боку держави, а також інших партій і об'єднань не допускається.

Політичні партії, громадські організації, масові рухи беруть участь у політичному житті Республіки на рівноправній основі. Через своїх представників, обраних до Рад депутатів трудящих, засоби масової інформації та інші форми вони впливають на вироблення і здійснення політики держави, концепцій економічного, соціального й духовного розвитку, формування громадської думки і вираження політичної волі суспільства, діючи виключно демократичними політичними і правовими способами.

Стаття 62. Правова основа діяльності об'єднань громадян

Політичні партії, громадські організації, масові рухи, виконуючи функції, передбачені програмами і статутами, діють у рамках Конституції і Законів Республіки. У службовій діяльності військовослужбовці й особи, які обіймають посади в органах державного управління, правоохоронних органах, керуються вимогами Закону і не зв'язані рішеннями політичних партій і масових рухів, які переслідують політичні цілі.

Не допускається створення і діяльність політичних партій та інших об'єднань громадян, які мають на меті зміну шляхом насильства конституційного ладу та порушення територіальної цілісності Республіки, розпалювання національної чи релігійної ворожнечі, пропаганду війни, насильства і жорстокості, людиноненависницької ідеології, вчинення інших протизаконних дій. Діяльність об'єднань громадян, якщо вона суперечить Закону, може бути припинена не інакше як за вмотивованим рішенням суду.

Порядок реєстрації статутів об'єднань громадян і припинення їхньої діяльності визначається Законом. Об'єднання, чиї статути зареєстровані в установленому порядку, мають права юридичної особи. Їм гарантується право власності на будівлі, споруди, житловий фонд, культурно-освітні, оздоровчі установи та інше майно, необхідне для здійснення їх статутних завдань, соціального захисту своїх членів і доброчинних цілей.

Фінансування державою діяльності політичних партій, громадських організацій і масових рухів, які переслідують політичні цілі, забороняється. Партії і рухи також не мають права одержувати для політичних цілей фінансову або іншу матеріальну допомогу від іноземних держав, організацій і громадян.

Стаття 63. Партія (коаліція партій), що здобула перемогу на виборах. Політична опозиція.

Партія (коаліція партій), їх організації, котрі одержали більшість депутатських мандатів на виборах до Верховної Ради Української РСР, місцевих Рад депутатів трудящих, мають переважне право при формуванні Президії, комісій і комітетів Верховної Ради, Уряду Української РСР, виконавчих органів місцевих Рад депутатів трудящих.

Статус політичної опозиції визначається Законом.

Стаття 64. Трудові колективи

Трудові колективи безпосередньо або через своїх представників і створювані ними органи самоврядування беруть участь у формуванні і діяльності Рад депутатів трудящих різних рівнів, у роботі інших державних органів і громадських організацій, в обговоренні і вирішенні громадських справ, проведенні виборчих кампаній.

Стаття 65. Релігійні об'єднання

Церква (релігійні об'єднання) в Українській РСР відділена від держави, а школа — від церкви. Релігійні організації мають право брати участь у суспільному житті. Держава не надає переваг будь-якій релігії.

Релігійні об'єднання, діяльність яких завдає шкоди здоров'ю людей, створює загрозу їх життю, заборонено на території Української РСР.

Порядок реєстрації релігійних об'єднань та їх відносини з державними органами визначаються Законом.

Стаття 66. Засоби масової інформації

В Українській РСР, відповідно до засад гласності, забезпечуються свобода діяльності засобів масової інформації, врахування громадської думки. Монополізація засобів масової інформації державними органами, громадськими об'єднаннями, політичними партіями, групами чи окремими особами, а також використання засобів масової інформації в антиконституційних цілях не допускається.

Державні засоби інформації є незалежними від політичних партій, громадських організацій і масових рухів.

Попередня цензура забороняється. Засоби масової інформації несуть відповідальність у разі порушення ними норм Конституції і законів Української РСР.

Порядок заснування засобів масової інформації, їхні права, обов'язки і відповідальність встановлюються Законом.

Глава 13. Економічна і соціальна організація суспільства

Стаття 67. Основи економічної та соціальної організації суспільства

Основою економічної та соціальної організації суспільства в Українській РСР є вільна праця людей, однакові можливості користуватися результатами власної праці, без зрівнялівки і утриманства та експлуатації людини людиною. Економічна та соціальна організація суспільства покликана забезпечувати послідовну реалізацію принципів соціальної справедливості і захищеності, гідні сучасної цивілізації умови життя людей. Держава забезпечує для всіх громадян рівні вихідні умови у соціальній сфері.

Стаття 68. Принципи економічної організації

Економічна організація в Українській РСР грунтується на таких основних принципах:

— виняткове право власності народу України на її національні багатства і національний доход;

— забезпечення умов для вільного розвитку і захисту конституційно визнаних форм власності, що виключають експлуатацію чужої праці, при пріоритетному значенні її колективних форм;

— державне планування і регулювання економічних і соціальних процесів на основі економічних методів;

— здійснення робочого і громадського контролю у сфері виробництва, розподілу та обміну;

— господарська самостійність усіх юридичних і фізичних осіб у виробничій сфері у межах, визначених Законом;

— своєчасне переозброєння промисловості і сільського господарства на сучасній високотехнологічній, наукоємній, ресурсозберігаючій основі;

— цілеспрямована структурна перебудова економіки з урахуванням провідних тенденцій сучасного розвитку виробництва в інтересах зростання добробуту народу і зміцнення держави;

— пріоритетність розвитку галузей, від яких залежить насичення споживчого ринку, задоволення першочергових людських потреб;

— запобігання монополізації виробництва, яка суперечить інтересам суспільства;

— забезпечення економічного й цінового паритету, еквівалентних відносин між промисловістю й сільським господарством, державної підтримки агропромисловому комплексу.

Стаття 69. Матеріальна основа суверенітету Республіки

Земля, її надра, повітряний простір, водні та інші природні ресурси, які є в межах території Української РСР, природні ресурси її континентального шельфу й виключної (морської) економічної зони, весь економічний і науково-технічний потенціал, створений на території України і який є власністю її народу, становить матеріальну основу суверенітету Республіки і використовується з метою забезпечення матеріальних та духовних потреб її громадян.

Стаття 70. Форми власності

Власність в Українській РСР виступає в таких формах:

власність громадян (особиста й приватна трудова);

колективна трудова власність;

державна власність (загальнонародна, комунальна).

Земля, її надра та інші природні ресурси не можуть бути об'єктом власності окремих громадян, їх колективів та іноземних юридичних і фізичних осіб. Земельні ділянки можуть надаватися організаціям і громадянам лише у володіння і користування, в тому числі у довічне користування громадян з правом успадкування.

Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам і гідності громадян, інтересам суспільства, навколишньому середовищу, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі.

Відносини власності встановлюють і регулюють Конституція та Закон.

Стаття 71. Недоторканність власності

Власність в Українській РСР недоторканна. Її відчуження може мати місце лише за згодою власника або у судовому порядку тільки у виняткових випадках, на підставі доведеної суспільної потреби, з попереднім і повним відшкодуванням її власнику.

Стаття 72. Захист інтересів споживача

Українська РСР захищає інтереси споживача, забороняє неправомірну комерційну діяльність, яка призводить до отримання необгрунтованих переваг, монополізму.

Стаття 73. Інвестиційна, фінансова, митна політика

В Українській РСР здійснюється єдина інвестиційна, фінансова, митна політика.

Банківську систему Республіки очолює підзвітний Верховній Раді УРСР Державний банк Української РСР. Він проводить єдину грошово-кредитну і валютну політику, координує діяльність банківської системи Республіки в цілому.

Стаття 74. Бюджет Республіки

Бюджет Української РСР складає Уряд Республіки. Закон про бюджет на поточний фінансовий рік приймає Верховна Рада УРСР. Вона визначає суми доходів і витрат, джерела надходження до бюджету, напрями бюджетних асигнувань.

Установлення нових бюджетних доходів й витрат є виключною компетенцією Верховної Ради Української РСР. Гарантовано відкритість бюджету.

Підприємства, установи і організації та виробничі одиниці, розташовані на території Республіки, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, вносять плату за використання землі, інших природних і трудових ресурсів, відшкодовують шкоду, завдану навколишньому середовищу і здоров'ю громадян, здійснюють відрахування від валютних надходжень, а також сплачують податки.

Стаття 75. Податкова політика

Установлення податків є виключною компетенцією Верховної Ради Української РСР. Розміри, порядок та умови надходження податків визначає Закон.

Стаття 76. Цінова політика

Цінову політику на території Республіки визначає законодавство Української РСР.

Перелік товарів й послуг, ціни й тарифи на які підлягають державному регулюванню, встановлює Закон.

Стаття 77. Соціальний захист громадян. Взаємодія держави і профспілок

Держава регулює в інтересах трудящих питання праці й заробітної платні, професійної підготовки кадрів, соціального захисту громадян, у тому числі від безробіття, права та обов'язки державних органів і трудових колективів у цих питаннях. Вирішення цих питань узгоджується з профспілками, яким гарантують свободу дій на підприємствах, в установах і організаціях.

Стаття 78. Охорона здоров'я

Піклуючись про здоров'я народу, розвиток фізичної культури й спорту, держава визначає систему охорони здоров'я, форми і принципи медичного і санаторно-курортного обслуговування населення, забезпечує його доступність для всіх громадян на основі поєднання різних видів медичної допомоги, професійної і народної медицини, вдосконалення профілактичної і лікувальної роботи, санітарної служби.

Стаття 79. Розвиток культури

Українська РСР всіляко сприяє вихованню громадян, розвитку освіти, науки і культури, зміцненню інтелектуального потенціалу суспільства, національно-культурному піднесенню української нації, всіх націй і національних груп, які проживають у Республіці.

Суспільство і держава зберігають і захищають інтелектуальну, культурну і художню спадщину, заохочують культурну і наукову творчість, сприяють розмаїттю духовної сфери, поширенню здобутків науки і культури, розвитку міжнародних зв'язків у сфері науки, культури, виховання та освіти.

Стаття 80. Державна підтримка сім'ї, материнства і дитинства. Молодіжна політика

Держава охороняє сім'ю як основний осередок суспільства, надає їй необхідну допомогу.

Постійним соціальним захистом користуються матері і діти.

Молодіжну політику в Українській РСР скеровують на забезпечення молоді умов для найповнішого розкриття її можливостей та здібностей, отримання загальної і професійної освіти, створення робочих місць відповідно до професійної підготовки молодих людей і до потреб суспільства. Державні органи спільно з молодіжними, профспілковими й іншими організаціями розробляють й здійснюють програми підтримки молодих і багатодітних сімей, забезпечення їх житлом, розвитку творчого потенціалу молоді, прилучення її до участі в політичному і громадському житті.

Розділ IV
Система державної влади

Глава 14. Організація і функціонування державної влади

Стаття 81. Загальні засади функціонування державної влади

Відповідно до принципів правової держави органи державної влади в Українській РСР діють на таких засадах:

законність у діяльності всіх ланок державної влади, охорона конституційного статусу державних органів і службових осіб;

розмежування функцій і повноважень між різними гілками влади й різними ланками державного апарату,

обов'язковість рішень вищих органів для нижчих згідно з подолом їхніх повноважень;

виборність представницьких органів влади і органів самоврядування;

підзвітність і підконтрольність, а також змінність виборних осіб;

формування виконавчих органів відповідними представницькими органами;

поєднання різних форм безпосередньої і представницької демократії, колегіальності й єдиноначальності у функціонуванні органів державної влади, відповідальність кожного державного органу і службової особи за доручену справу;

гласність, урахування громадської думки;

контроль з боку представницьких органів державної влади за використанням коштів на утримання управлінського апарату.

Стаття 82. Вибори депутатів трудящих. Принципи виборчої системи

Представницькі органи державної влади — Ради депутатів трудящих формують шляхом виборів, здійснюваних за виборчими округами на основі загального, рівного, прямого виборчого права при таємному голосуванні за умов вільного висування кандидатів від трудових колективів, трудящих за місцем проживання, військовослужбовців у військових частинах, політичних партій, масових рухів та інших об'єднань громадян.

Народних депутатів Української РСР і місцевих Рад депутатів трудящих обирають строком на п'ять років.

(Варіант: народних депутатів Української РСР і місцевих Рад депутатів трудящих обирають строком на чотири роки).

Народними депутатами України і місцевих Рад депутатів трудящих можуть бути обрані громадяни Української РСР, яким виповнилось 18 років.

(Варіант: Народним депутатом України може бути громадянин, якому виповнився 21 рік, а депутатом місцевої Ради депутатів трудящих — громадянин, якому виповнилося 18 років).

Громадянин Української РСР може бути депутатом тільки однієї Ради депутатів трудящих.

(Варіант: Громадянин Української РСР не може бути депутатом більш як двох Рад депутатів трудящих).

Не може бути депутатом особа, притягнена до кримінальної відповідальності за скоєний злочин, щодо якої є вирок, який набрав чинності.

Особи, які входять до складу Ради Міністрів Української РСР, Уряду Автономної Республіки Крим, виконавчих комітетів місцевих Рад депутатів трудящих (за винятком Голови Ради Міністрів Української РСР і Глави Уряду Автономної Республіки Крим, голів виконавчих комітетів місцевих Рад депутатів трудящих), а також керівники відомств, відділів і управлінь виконавчих комітетів місцевих Рад та інші працівники, яких призначають або обирають на посади за рішенням Ради, не можуть бути депутатами в цій Раді.

Порядок організації, фінансування і проведення виборів депутатів, забезпечення представництва у депутатському корпусі різних категорій населення визначає Конституція Української РСР і відповідні Закони Української РСР, а в Автономній Республіці Крим — також Закони Автономної Республіки.

Стаття 83. Участь у виборах

Право обирати депутатів мають громадяни Української РСР, яким виповнилося 18 років.

У виборах не беруть участі громадяни, визнані в установленому порядку недієздатними, а також особи, яких утримують за вироком суду в місцях позбавлення волі. У голосуванні не беруть участі особи, які перебувають на законних підставах під вартою.

Будь-яке пряме або опосередковане обмеження виборчих прав громадян Української РСР карається за Законом.

Стаття 84. Народний депутат — представник виборців

Депутати є повноважними представниками своїх виборців у Радах депутатів трудящих. У своїй діяльності вони керуються загальнодержавними інтересами, враховують запити населення виборчого округу, сприяють втіленню в життя наказів виборців.

Депутати (крім народних депутатів Української РСР) здійснюють свої повноваження у Радах, як правило, не припиняючи виробничої або службової діяльності.

Депутат зобов'язаний систематично звітувати про свою роботу, про діяльність Верховної Ради Української РСР або місцевої Ради депутатів трудящих перед виборцями, колективами і громадськими організаціями свого виборчого округу. Порядок звітів визначає Закон.

Депутат, який не виправдав довіри виборців, може бути відкликаний за рішенням більшості виборців округу у встановленому Законом порядку.

Стаття 85. Депутатський запит

Депутат має право на запит до відповідних державних органів і службових осіб, зобов'язаних дати відповідь на запит на сесії Верховної Ради Української РСР, місцевої Ради депутатів трудящих.

Депутат має право звертатися до всіх державних і громадських органів, підприємств, установ, організацій з питань депутатської діяльності і брати участь у розгляді порушених ним питань. Керівники відповідних державних і громадських органів, підприємств, установ і організацій зобов'язані негайно розглядати пропозиції депутата й сповіщати його про результати розгляду в установлений термін.

Стаття 86. Гарантії депутатської діяльності

Депутатові забезпечують умови для безперешкодного й ефективного здійснення його прав і обов'язків, а із завершенням депутатських повноважень гарантуються надання роботи та інші соціальні гарантії, якими він користувався до обрання депутатом.

Недоторканість депутатів, а також інші гарантії депутатської діяльності встановлює ця Конституція, а також Закони про статус народних депутатів Української РСР і статус депутатів місцевих Рад депутатів трудящих.

Глава 15. Верховна Рада Української РСР

Стаття 87. Верховна Рада Української РСР — найвищий орган державної влади

Найвищим органом державної влади і єдиним законодавчим органом Української РСР є Верховна Рада Української РСР.

Верховна Рада Української РСР, маючи всю повноту влади й виступаючи від імені всього народу України, формує найвищі державні органи Республіки, визначає порядок організації й діяльності інших республіканських і місцевих органів державної влади, а також правові основи утворення й діяльності об'єднань громадян в Українській РСР, здійснює законодавчі, засновницькі й контрольні функції.

Передачу законодавчих повноважень Верховної Ради Української РСР іншим державним органам або службовим особам заборонено.

Стаття 88. Склад Верховної Ради Української РСР

Верховна Рада Української РСР є однопалатною й складається з 450 (варіант: 300) народних депутатів, яких обирають за виборчими округами з приблизно рівною кількістю виборців. (Варіант: яких обирають за змішаною системою: половина — за виборчими округами з приблизно рівною кількістю виборців, половина — за всеукраїнськими партійними списками).

Народні депутати працюють у Верховній Раді на постійній основі й на час своїх повноважень їх звільняють від виконання інших службових або виробничих обов'язків.

Стаття 89. Повноваження Верховної Ради Української РСР

Верховна Рада Української РСР повноважна розглядати й вирішувати будь-яке питання, що належить до відання Української РСР, крім тих, що належить до повноважень виконавчої чи судової влади, а також тих, з яких проводять всенародне голосування (референдум).

До виключного відання Верховної Ради Української РСР належать:

1) прийняття Конституції Української РСР з виненням положень, які мають найважливіше значення, на всенародне голосування (всеукраїнський референдум), прийняття Законів Української РСР, внесення змін і доповнень до Конституції і Законів Української РСР; тлумачення Конституції і Законів;

2) визначення основних напрямів внутрішньої та зовнішньої політики держави;

3) прийняття рішення про проведення всенародного голосування (референдуму) або опитування (плебісциту) у порядку, передбаченому Законом;

4) питання національно-державного та адміністративно-територіального устрою Української РСР;

5) розгляд питань про зміну кордонів Української РСР з іншими державами;

6) затвердження Державного бюджету Української РСР, найважливіших довгострокових програм економічного, соціального й національно-культурного розвитку, здійснення контролю за їх виконанням, затвердження звітів про їх виконання;

7) встановлення податків і обов'язкових платежів, прийняття рішень про державні позики, економічну та іншу державну допомогу іншим країнам, а також здійснення контролю за виконанням угод про державну допомогу, позики й кредити, які надходять з іноземних джерел;

8) призначення виборів народних депутатів Української РСР й затвердження складу Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів Української РСР; призначення виборів до місцевих Рад депутатів трудящих;

9) обрання Голови Верховної Ради Української РСР, його заступників, формування Президії Верховної Ради, постійних комісій (комітетів) та інших робочих органів Верховної Ради Української РСР;

10) призначення Голови Ради Міністрів Української РСР, утворення й скасування на пропозицію Голови Ради Міністрів Української РСР міністерств і Державних комітетів Української РСР, затвердження персонального складу Уряду Української РСР, внесення до нього змін;

11) обрання голови і членів Конституційного Суду Української РСР; обрання голови і суддів Верховного Суду Української РСР, суддів обласних, Київського і Севастопольського міських судів, голови і суддів Вищого арбітражного суду Української РСР та обласних арбітражних судів; призначення Генерального прокурора Української РСР; затвердження колегій Прокуратури УРСР і Комітету державної безпеки УРСР;

12) обрання Комітету народного контролю Української РСР;

13) призначення голови Правління й затвердження складу Правління Державного банку України;

14) затвердження голови Державного комітету по телебаченню й радіомовленню і складу колегії Комітету;

15) призначення головних редакторів засобів масової інформації Верховної Ради Української РСР;

16) заслуховування звітів органів, що їх створює або обирає вона, а також призначення службових осіб;

17) зміщення з посад у разі і в порядку, визначеному Конституцією, службових осіб, що їх призначає й затверджує Верховна Рада Української РСР;

18) ратифікація і денонсація міжнародних угод;

19) вирішення питань про відкриття дипломатичних представництв, консульств, представництв при міжнародних організаціях, торгових представництв Української РСР;

20) оголошення загальної або часткової мобілізації; введення надзвичайного стану; оголошення стану війни у разі збройного нападу на Українську РСР, а також у разі потреби виконання договірних зобов'язань із взаємної оборони від агресії; прийняття рішень про використання військових контингентів в умовах надзвичайного стану чи під час виконання міжнародних зобов'язань;

21) установлення дипломатичних рангів, спеціальних звань;

22) заснування державних нагород й установлення почесних звань;

23) видання актів про амністію;

24) встановлення правил набуття і припинення громадянства Української РСР, а також правового статусу іноземців та осіб без громадянства;

25) розв'язання питань про дострокове припинення повноважень Рад депутатів трудящих на підставі і в порядку, передбаченому Конституцією і Законами Української РСР;

26) зупинення чинності постанов Ради Міністрів Української РСР, а також виконання розпоряджень Голови Ради Міністрів Української РСР до прийняття щодо них рішень Конституційним Судом Української РСР;

27) скасування Указів і Постанов Президії Верховної Ради Української РСР та розпоряджень Голови Верховної Ради Української РСР;

28) зупинення правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, що порушують Конституцію або Закони Української РСР, з одночасним порушенням перед Верховною Радою Автономної Республіки Крим питання про скасування цих актів;

скасування рішень обласних, міських (міст республіканського підпорядкування) та інших Рад депутатів трудящих у разі невідповідності їх Конституції і Законам Української РСР;

29) створення в необхідних випадках тимчасових комісій для проведення парламентського розслідування та з інших питань.

Верховна Рада Української РСР приймає Закони Української РСР, постанови, декларації, звернення, заяви.

Стаття 90. Організація роботи Верховної Ради Української РСР

Верховна Рада Української РСР проводить свою роботу сесійно як на пленарних засіданнях, так і в постійних комісіях.

Перша сесія новообраної Верховної Ради Української РСР скликається Президією Верховної Ради Української РСР попереднього скликання не пізніш як через два місяці після виборів.

Верховна Рада Української РСР з подання обраної нею мандатної комісії (варіант: з подання Центральної виборчої комісії) приймає рішення про визнання повноважень народних депутатів Української РСР, а в разі порушення законодавства про вибори — про визнання виборів депутатів недійсними.

Чергові сесії Верховної Ради Української РСР скликаються Президією Верховної Ради Української РСР.

Позачергові сесії скликаються Президією Верховної Ради з її ініціативи або на пропозицію Голови Верховної Ради Української РСР, Ради Міністрів Української РСР або на вимогу не менш як третини складу народних депутатів Української РСР.

Порядок роботи Верховної Ради Української РСР визначається Конституцією Української РСР, Регламентом Верховної Ради, що має силу Закону, іншими законодавчими актами Української РСР.

Стаття 91. Президія Верховної Ради Української РСР

Для організації роботи Верховної Ради Української РСР та здійснення інших передбачених Конституцією і законами функцій створюється Президія Верховної Ради Української РСР на чолі з Головою Верховної Ради Української РСР. До складу Президії Верховної Ради Української РСР також входять: заступники Голови Верховної Ради Української РСР, голови постійних комісій (комітетів) Верховної Ради Української РСР, керівники депутатських груп (фракцій), Голова Комітету народного контролю, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим або народний депутат Української РСР від Автономної Республіки, рекомендований її Верховною Радою.

Президія Верховної Ради Української РСР здійснює підготовку сесій Верховної Ради Української РСР; координує діяльність його комісій (комітетів); організує проведення всенародних голосувань (загальноукраїнських референдумів), опитувань (плебісцитів), а також народних обговорень проектів законів Української РСР та інших найважливіших питань державного життя, сприяє народним депутатам Української РСР у здійсненні ними своїх повноважень, забезпечує їх необхідною інформацією та довідковими матеріалами; керує роботою апарату Верховної Ради; проводить іншу організаційну роботу.

Президія Верховної Ради Української РСР забезпечує публікацію українською та російською мовами законів та інших актів, прийнятих Верховною Радою Української РСР.

Президія Верховної Ради Української РСР:

1) нагороджує державними нагородами Української РСР, присвоює почесні звання Української РСР;

2) здійснює помилування громадян, засуджених судами Української РСР;

3) приймає до громадянства Української РСР, вирішує питання про надання притулку;

4) призначає і відкликає дипломатичних представників Української РСР у зарубіжних державах і при міжнародних організаціях;

5) приймає вірчі й відкличні грамоти акредитованих при ній дипломатичних представників іноземних держав;

6) розглядає питання про оголошення на території Української РСР воєнного або надзвичайного становища, зон екологічного лиха. Порядок запровадження і режим воєнного становища, мобілізації військовослужбовців, а також порядок запровадження і режим надзвичайного становища визначають Закони Української РСР;

7) ставить перед відповідними Радами депутатів трудящих питання про зняття з посад голів Рад у разі недотримання ними Конституції або Законів Української РСР.

З питань, що їх розглядає Президія Верховної Ради Української РСР, приймають Укази і постанови.

Стаття 92. Голова Верховної Ради Української РСР та його заступники

Для здійснення своїх повноважень Верховна Рада Української РСР обирає Голову Верховної Ради Української РСР та на його пропозицію першого заступника Голови Верховної Ради і заступника Голови Верховної Ради Української РСР.

Голову Верховної Ради Української РСР та його заступників обирають із числа народних депутатів Української РСР більшістю від фактичної їх кількості таємним голосуванням (варіант: не більш як на два строки підряд) і їх можуть переобрати будь-коли у тому самому порядку.

Стаття 93. Повноваження Голови Верховної Ради Української РСР та його заступників

Голова Верховної Ради Української РСР здійснює загальне керівництво підготовкою питань, що підлягають розгляду Верховною Радою Української РСР і його Президією, підписує Закони, постанови, укази, прийняті Верховною Радою та Президією Верховної Ради Україн-

ської РСР. Будучи вищою службовою особою в державі, Голова Верховної Ради Української РСР представляє Українську РСР у стосунках із зарубіжними державами та міжнародними організаціями, веде переговори й підписує міжнародні договори.

Голова Верховної Ради Української РСР видає розпорядження.

Заступники Голови Верховної Ради Української РСР виконують за уповноваженням Голови Верховної Ради Української РСР окремі його функції і заміщують Голову в разі його відсутності або неможливості здійснення ним своїх повноважень.

Стаття 94. Комісії (Комітети) Верховної Ради Української РСР

Верховна Рада Української РСР формує з числа народних депутатів Української РСР постійні комісії (комітети) і в разі необхідності створює тимчасові комісії для ведення законопроектної роботи, попереднього розгляду та підготовки питань, що перебувають у віданні Верховної Ради Української РСР, здійснення контролю за виконанням Законів та інших актів Верховної Ради Української РСР.

За наявності висновку відповідних постійних комісій (комітетів) Верховної Ради Української РСР відбувається обрання й призначення службових осіб до складу Конституційного Суду Української РСР, Ради Міністрів Української РСР, Верховного Суду Української РСР, суддів обласних і Київського міського судів, Вищого Арбітражного суду Української РСР та обласних арбітражних судів, а також колегій Прокуратури Української РСР і Комітету державної безпеки Української РСР, голови Державного комітету з телебачення і радіомовлення та складу Колегії Комітету, Правління Державного банку Української РСР.

Стаття 95. Депутатські групи, фракції

Депутати Верховної Ради Української РСР можуть об'єднуватися в депутатські групи, фракції.

Депутатські групи, фракції можуть створюватись як на партійній, так і на непартійній основі.

Депутатські групи, фракції мають право на пропорційне представництво в комісіях (комітетах) та інших робочих органах Верховної Ради Української РСР.

Стаття 96. Гарантії недоторканності народного депутата Української РСР

Народного депутата Української РСР не можна притягти до кримінальної відповідальності, заарештувати або піддати заходам адміністративного стягнення, що їх накладають у судовому порядку, без згоди Верховної Ради Української РСР, а в період між її сесіями — без згоди Президії Верховної Ради Української РСР. Кримінальна справа стосовно народного депутата Української РСР може бути порушена лише Генеральним прокурором Української РСР.

Глава 16. Організація законодавчої діяльності

Стаття 97. Закони Української РСР

Закони Української РСР встановлюють вихідні засади правового регулювання в усіх сферах життя суспільства і держави. Вони не можуть суперечити Конституції Української РСР. Усі інші нормативні акти державних органів і посадових осіб приймаються на підставі і на виконання Конституції та інших Законів Української РСР і не можуть їм суперечити.

Стаття 98. Право законодавчої ініціативи

Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді Української РСР належить народним депутатам Української РСР, Президії Верховної Ради Української РСР, постійним комісіям (комітетам) Верховної Ради Української РСР, Раді Міністрів Української РСР, Конституційному Суду Української РСР, Верховному Суду Української РСР, Вищому Арбітражному суду Української РСР, Генеральному прокурору Української РСР, Комітету народного контролю Української РСР, Автономній Республіці Крим в особі її Верховної Ради.

Право законодавчої ініціативи мають також профспілкові об'єднання в особі їх республіканських органів і Академія наук Української РСР.

Право законодавчої ініціативи здійснює також безпосередньо народ Української РСР в порядку, встановленому законодавством про всенародне голосування (референдум).

Стаття 99. Порядок обговорення законопроектів і прийняття Законів й постанов

Проекти законів і їх концепції, а також інші питання, внесені у порядок денний Верховної Ради Української РСР, розглядають у постійних комісіях (комітетах) і обговорюють на пленарних засіданнях Верховної Ради.

Закони Української РСР й постанови Верховної Ради Української РСР вважаються прийнятими, якщо за них проголосувала більшість фактично обраних депутатів Верховної Ради Української РСР.

Прийняття конституційних законів, а також внесення змін і доповнень до них здійснюють більшістю не менше двох третин голосів від загальної кількості мандатів народних депутатів Української РСР, встановленої Конституцією.

За рішенням Верховної Ради Української РСР проекти законів можуть бути внесені на народне обговорення чи всенародне голосування (всеукраїнський референдум).

Глава 17. Рада Міністрів Української РСР

Стаття 100. Рада Міністрів Української РСР — вищий виконавчий орган влади

Вищим колегіальним виконавчим і розпорядчим органом влади республіки є Рада Міністрів Української РСР, відповідальна перед Верховною Радою Української РСР і їй підзвітна.

Раду Міністрів Української РСР формують у складі Голови Ради Міністрів, першого заступника Голови Ради Міністрів, заступників Голови Ради Міністрів, міністрів Української РСР. До складу Ради Міністрів за поданням Голови Ради Міністрів можуть бути включені інші службові особи.

У роботі Ради Міністрів Української РСР має право брати участь з правом вирішального голосу Голова Уряду Автономної Республіки Крим.

Новосформована Рада Міністрів подає на розгляд Верховної Ради Української РСР програму своєї діяльності на термін повноважень. Не рідше одного разу на рік або за вимогою Верховної Ради Української РСР в будь-який час Рада Міністрів подає звіт про становище у республіці і про свою діяльність.

Верховна Рада Української РСР може висловити недовіру Раді Міністрів Української РСР, Голові Ради Міністрів Української РСР, її членам, що тягне за собою їхню відставку. Постанову про відставку Ради Міністрів або її членів приймають більшістю голосів від фактичної чисельності народних депутатів Української РСР.

Стаття 101. Повноваження Ради Міністрів Української РСР

Рада Міністрів Української РСР повноважна вирішувати всі питання державного управління, які не входять до компетенції Верховної Ради Української РСР, її Президії і Голови Верховної Ради Української РСР.

У межах своїх повноважень Рада Міністрів Української РСР:

1) забезпечує захист суверенітету й інтересів Республіки, зміцнення її обороноздатності й державної безпеки, прав і свобод громадян, захист власності держави, колективів і громадян, зміцнення громадського порядку й боротьбу із злочинністю;

2) розробляє стратегію соціально-економічного розвитку республіки; здійснює управління економічними і соціальними процесами на плановій основі в інтересах суспільства, з метою задоволення потреб громадян матеріальними, соціальними й духовними благами;

3) забезпечує проведення фінансової політики Української РСР, державної політики в сфері ціноутворення, оплати праці, соціального забезпечення; складання й виконання республіканського бюджету; здійснення республіканських та міжобласних економічних програм; вживає заходів зміцнення грошової і кредитної системи, організації державного страхування та єдиної системи обліку і статистики;

4) розробляє й здійснює загальнореспубліканські програми з питань продовольчого забезпечення населення, охорони здоров'я, соціального забезпечення, зайнятості населення, турботи про материнство та дитинство, народної освіти, культури, фундаментальних наукових досліджень й стимулювання науково-технічного прогресу, охорони навколишнього середовища, використання вторинних ресурсів;

5) створює загальнореспубліканські фонди розвитку, ліквідації стихійного лиха й катастроф;

6) забезпечує проведення політики у сфері охорони природи, екологічної безпеки і природокористування;

7) здійснює політику Української РСР в сфері відносин з іншими країнами і міжнародними організаціями; регулює зовнішньоекономічну діяльність Української РСР і митну справу;

8) об'єднує і спрямовує діяльність міністерств, державних комітетів Української РСР, головних управлінь, державних інспекцій і інших підвідомчих їй органів.

Рада Міністрів Української РСР у межах своєї компетенції має право зупиняти дію актів Уряду Автономної Республіки Крим з одночасною постановкою перед Верховною Радою Автономної Республіки Крим питання про скасування цих актів, скасовувати рішення і розпорядження виконавчих комітетів місцевих Рад депутатів трудящих, якщо вони прийняті з порушенням Конституції Української РСР, Законів Української РСР або актів Ради Міністрів Української РСР, а також скасовувати акти міністерств Української РСР, інших підвідомчих їй органів.

Компетенцію і порядок діяльності Ради Міністрів Української РСР, її відносини з іншими державними органами визначають Закони Української РСР. Рада Міністрів Української РСР складає свої повноваження перед новообраною Верховною Радою Української РСР на її першій сесії.

Стаття 102. Правові акти Ради Міністрів Української РСР

Рада Міністрів у межах своєї компетенції видає постанови й розпорядження, організовує й забезпечує їх виконання. Постанови й розпорядження Ради Міністрів Української РСР є обов'язковими для виконання всіма виконавчими комітетами місцевих Рад депутатів трудящих, іншими державними виконавчими органами, підприємствами, установами й організаціями, службовими особами і громадянами на всій території республіки.

Глава 18. Місцеві Ради депутатів трудящих і місцеве самоврядування

Стаття 103. Система державних органів влади на місцях

Представницькі органи державної влади у Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах, районах у містах, у селищах та селах Української РСР — Ради депутатів трудящих — діють на засадах широкої автономії в межах відповідних адміністративно-територіальних одиниць й одночасно виступають як органи місцевого і регіонального самоврядування.

Поряд з представницькими органами державної влади й самоврядування на місцях діють органи громадського самоврядування — загальні збори (сходи) громадян, ради трудових колективів, комітети й ради мікрорайонів, домові, вуличні, квартальні, дільничні, селищні, сільські комітети й інші органи.

На своїй території відповідні Ради депутатів трудящих об'єднують, координують і спрямовують діяльність всіх форм місцевого самоврядування.

Стаття 104. Повноваження місцевих Рад депутатів трудящих

Місцеві Ради депутатів трудящих:

забезпечують комплексний економічний й соціальний розвиток на своїй території;

здійснюють контроль за дотриманням законодавства розташованими на цій території, у тому числі й не підпорядкованими Радам, підприємствами, установами й організаціями, координують та контролюють їхню діяльність у сфері землекористування, охорони природи, будівництва, благоустрою, використання трудових і природних ресурсів, виробництва товарів народного споживання, соціально-культурного, побутового й іншого обслуговування населення;

затверджують місцеві бюджети;

розпоряджаються комунальною власністю і коштами;

встановлюють місцеві податки й збори;

ведуть господарчу діяльність.

Місцеві Ради депутатів трудящих вирішують всі питання, виходячи з інтересів громадян, які мешкають на їхній території, і загальнодержавних інтересів; беруть участь в обговоренні питань республіканського значення, вносять з цих питань пропозиції до вищих органів; здійснюють керівництво підпорядкованими їм виконавчими органами, підприємствами, установами й організаціями; забезпечують дотримання Законів, охорону прав громадян і громадського порядку.

Голів обласних, міських, районних, районних у містах, селищних, сільських Рад депутатів трудящих обирають відповідні Ради.

Компетенцію й функції, порядок формування і організацію місцевих органів влади й самоврядування визначає Закон Української РСР про місцеві Ради депутатів трудящих, а в Автономній Республіці Крим — також Закони Автономної Республіки Крим.

Стаття 105. Виконавчі комітети Рад депутатів трудящих

Виконавчими й розпорядчими органами місцевих Рад депутатів трудящих є обрані ними виконавчі комітети, які не рідше одного разу на рік звітують перед Радами, що їх обрали.

Виконавчі комітети Рад здійснюють функції державного управління у межах їхньої компетенції і відповідної території.

Очолює виконавчий комітет голова відповідної Ради депутатів трудящих.

Для керівництва відповідними галузями місцеві Ради створюють відділи і управління виконавчих комітетів, які підпорядковуються у своїй діяльності Раді та її виконавчому комітетові.

Стаття 106. Акти місцевих органів влади й управління

У межах своєї компетенції місцеві органи влади і управління приймають рішення, які є обов'язковими для виконання Радами нижчого рівня, виконавчими органами, підприємствами, установами і організаціями, а також службовими особами і громадянами.

Виконавчі органи вищих Рад депутатів трудящих можуть скасовувати рішення виконавчих органів Рад нижчого рівня, якщо вони суперечать Закону.

Місцеві державні органи несуть повну відповідальність за свої дії і акти.

Стаття 107. Дострокове припинення повноважень місцевих Рад депутатів трудящих

Повноваження місцевих Рад депутатів трудящих, за рішенням Верховної Ради Української РСР, можуть бути припинені достроково, якщо ці Ради своїми діями порушують Конституцію Української РСР.

Глава 19. Правосуддя в Українській РСР

Стаття 108. Здійснення правосуддя в Українській РСР

Правосуддя в Українській РСР здійснюють виключно суди. Суди є органами захисту прав і законних інтересів громадян, держави, інших учасників правовідносин, забезпечення законності та справедливості на території Республіки.

Стаття 109. Судова система

Судову систему в Українській РСР складають Верховний Суд Української РСР, Верховний Суд Автономної Республіки Крим, обласні суди, Київський міський суд, районні, міські, районні у містах народні суди. Для розгляду справ про злочини, учинені військовослужбовцями Української РСР, створюють Військовий суд (варіант: створюють Військову колегію Верховного Суду Української РСР, а також окружні військові суди).

Створення надзвичайних чи особливих судів у мирний час не допускають. Створення й діяльність таких судів у воєнний час регулює Закон.

Організацію і порядок діяльності судів визначають Конституція і Закони Української РСР. Суди в Українській РСР мають самостійне бюджетне фінансування.

Стаття 110. Верховний Суд Української РСР

Верховний Суд Української РСР є вищим судовим органом Республіки. Він здійснює контроль і нагляд за судовою діяльністю всіх судів Української РСР.

Стаття 111. Виборність суддів

Всі суди в Українській РСР створюють на засадах виборності суддів і народних засідателів.

Народних суддів районних, міських, районних у містах народних судів обирають громадяни району, міста, району в місті на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Голову, заступників голови, суддів Верховного Суду Української РСР, обласних і Київського міського судів обирають Верховна Рада Української РСР, суддів Верховного Суду Автономної Республіки Крим — Верховна Рада Автономної Республіки Крим. (Варіант: суддів Верховного Суду Автономної Республіки Крим також обирає Верховна Рада Української РСР).

Народних засідателів районних, міських, районних у містах народних судів обирають на зборах громадян за місцем їхнього мешкання або роботи, а також на зборах військовослужбовців по військових частинах, народних засідателів обласних і Київського міського судів — відповідними Радами депутатів трудящих, народних засідателів Верховного Суду Автономної Республіки Крим — Верховною Радою Автономної Республіки Крим, народних засідателів Верховного Суду Української РСР — Верховною Радою Української РСР.

Суддів всіх судів обирають терміном на сім років. Народних засідателів всіх судів обирають терміном на три роки.

Судді не можуть обіймати будь-яку іншу оплачувану посаду, крім науково-педагогічної. Вони не можуть бути депутатами Рад депутатів трудящих.

Судді і народні засідателі можуть бути відкликані лише на підставі і в порядку, який установлено Законом.

Стаття 112. Незалежність суддів

Судді здійснюють правосуддя незалежно і підпорядковані лише Закону. Їм забезпечують умови для безперешкодного й ефективного здійснення своїх прав та

обов'язків. Будь-яке втручання у здійснення правосуддя забороняється.

Недоторканність суддів і народних засідателів, соціальні, матеріальні й інші гарантії їх незалежності встановлює Закон.

Стаття 113. Обов'язковість судових рішень

Суди здійснюють правосуддя від імені Української Радянської Соціалістичної Республіки і в межах своїх повноважень володіють всією повнотою судової влади. Вироки, рішення, інші судові акти обов'язкові для виконання всіма органами, установами, підприємствами, громадськими об'єднаннями і організаціями, службовими особами і громадянами. Судові акти можуть бути скасовані чи змінені лише відповідними судами у порядку, встановленому Законом.

Стаття 114. Колегіальність в діяльності судів

Розгляд цивільних і кримінальних справ у всіх судах здійснюють колегіально: у судах першої інстанції — за участю суддів і народних засідателів, а у випадках, передбачених Законом, — присяжних засідателів (розширених колегій народних засідателів).

Розгляд справ суддею одноосібно допускають лише у випадках, передбачених Законом.

Стаття 115. Принципи судового розгляду справ

Правосуддя в Українській РСР здійснюють на принципах рівності громадян перед Законом і судом, змагальності і рівноправності сторін.

Розгляд справ у всіх судах відкритий, крім випадків, коли суд визнає, що гласний розгляд може призвести до розголошення державної, професіональної або комерційної таємниці, а також в разі необхідності захистити особисту або сімейну таємницю громадян.

Особам, які брали участь у судочинстві, забезпечують захист їхніх прав і законних інтересів, в тому числі шляхом надання професійної юридичної допомоги.

Захист прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб у суді здійснюють колегії адвокатів, інші добровільні об'єднання, а також окремі особи.

Підозрюваному, обвинуваченому, підсудному і засудженому забезпечують право на захист й розгляд справи з його участю.

Громадяни вільні у виборі захисника чи представника їхніх інтересів.

Стаття 116. Мова судочинства

Судочинство в Українській РСР ведуть українською, або російською, чи мовою більшості населення даної місцевості, чи мовою, прийнятною для населення відповідної місцевості.

При розгляді у судах справ і матеріалів учасникам процесу, які не володіють мовою судочинства, забезпечують право знайомитися з матеріалами справи, брати участь у процесуальних діях через перекладача і виступати в суді рідною мовою.

Стаття 117. Вирішення господарчих спорів

Господарчі спори вирішують Вищий Арбітражний суд Української РСР і створювані згідно з Законом арбітражний суд Автономної Республіки Крим, обласні, Київський і Севастопольський міські арбітражні суди.

Втручання будь-яких органів, організацій і службовців у діяльність арбітрів арбітражних судів недопустиме.

Розділ V
Прокурорський нагляд

Стаття 118. Функції прокуратури

Вищий нагляд за точним і однаковим виконанням й застосуванням чинних на території Української РСР Законів і ратифікованих міжнародно-правових актів всіма органами державного управління, підприємствами, установами, організаціями, місцевими Радами депутатів трудящих, їхніми виконавчими й розпорядчими органами, трудовими колективами і їх радами, політичними партіями, громадськими організаціями і масовими рухами, службовими особами, а також громадянами здійснює Генеральний прокурор Української РСР і підлеглі йому прокурори.

На органи прокуратури покладають також функції державного звинувачення у суді, нагляду за законністю і обгрунтованістю судових рішень, за дотриманням Законів органами, які ведуть попереднє слідство й дізнання, виконанням судових вироків, місцями позбавлення волі, а також захисту майнових прав і законних інтересів громадян, юридичних осіб і держави.

Стаття 119. Порядок призначення прокурорів

Генерального прокурора Української РСР призначає Верховна Рада Української РСР за поданням Голови Верховної Ради Української РСР терміном на сім років. Генеральний прокурор Української РСР відповідальний і підзвітний перед Верховною Радою Української РСР.

Прокурора Автономної Республіки Крим, прокурорів областей, районів і міст, а також транспортних, екологічних та інших спеціальних прокурорів призначає Генеральний прокурор Української РСР терміном на п'ять років, і вони є його підлеглими.

Органи прокуратури в Українській РСР становлять єдину систему з підлеглістю прокурорів лише вищим прокурорам й Генеральному прокурору Української РСР.

Стаття 120. Незалежність органів прокуратури

Органи прокуратури здійснюють свої повноваження незалежно від будь-яких державних органів, політичних партій і громадських організацій.

Прокурори не можуть обіймати якусь іншу оплачувану посаду, крім науково-педагогічної.

Організацію і порядок діяльності органів прокуратури регулює Закон.

Розділ VI
Захист і безпека Республіки

Стаття 121. Захист суверенітету й безпеки Республіки — найважливіша функція держави

Захист суверенітету й територіальної цілісності Української РСР, забезпечення її економічної, соціальної і екологічної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього народу України.

Стаття 122. Організація оборони суверенітету Республіки і вирішення питань військової політики

Оборону Української РСР, військовий захист її суверенітету й територіальної цілісності покладають на Збройні Сили.

Структуру, чисельність і функціонування Збройних Сил Української РСР визначає Закон. Чисельність Збройних Сил не повинна перевищувати меж розумної достатності.

Стаття 123. Забезпечення державної безпеки Української РСР

Визначення стратегії державної безпеки Української РСР і її забезпечення, встановлення режиму і захисту Державного кордону Республіки, її морського і повітряного простору здійснюють органи державної безпеки Української РСР.

Організацію і порядок діяльності органів державної безпеки Української РСР визначає Закон.

Стаття 124. Органи внутрішніх справ. Внутрішні війська

Захист життя, гідності, прав і свобод, інтересів громадян, законності і порядку на території Української РСР здійснюють органи внутрішніх справ і внутрішні війська Української РСР.

Їх статус, порядок організації і діяльності регулює Закон Української РСР.

Стаття 125. Межі використання Збройних Сил, внутрішніх військ, діяльності органів безпеки і внутрішніх справ

Збройні Сили призначені виключно для захисту суверенітету й територіальної цілісності країни.

Збройні Сили, внутрішні війська, органи безпеки й внутрішніх справ не можуть бути використані будь-ким з метою повалення конституційного ладу й законно обраних органів влади, перешкоджання діяльності Верховної Ради й інших найвищих органів державної влади Республіки, для протизаконних обмежень прав і свобод громадян, а також з іншою метою, яка суперечить Конституції Української РСР. Подібні дії є злочином проти Республіки і народу.

Стаття 126. Захист Батьківщини — священний обов'язок громадян Української РСР

Захист Батьківщини й служба в лавах Збройних Сил є священним обов'язком громадян Української РСР.

Умови й порядок проходження військової служби визначає Закон.

Стаття 127. Соціальний захист військовослужбовців і працівників внутрішніх справ й державної безпеки

Держава забезпечує соціальний захист громадян Української РСР, які перебувають на службі у Збройних Силах, органах внутрішніх справ і державної безпеки, а також членів їхніх сімей.

Стаття 128. Співробітництво з зарубіжними країнами у питаннях безпеки й боротьби зі злочинністю

У питаннях колективної безпеки, боротьби з організованою злочинністю Українська РСР співробітничає з зарубіжними країнами і міжнародними організаціями.

Стаття 129. Заборона не передбачених Законом збройних та інших формувань

На території Української РСР заборонено створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених Законом, а також приватних і кооперативних організацій, які без належного дозволу здійснюють оперативно-розшукові, слідчі та інші функції, що є прерогативою державних органів.

Стаття 130. Екологічна безпека

Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території Республіки, збереження й використання природних ресурсів у національних інтересах, турбота про їх відновлення, відшкодування втрат, заподіяних здоров'ю і майну громадян неправомірними діями у сфері природокористування, що призвело до забруднення навколишнього середовища, є одним з найважливіших напрямів державної політики.

В інтересах нинішнього і прийдешніх поколінь, збереження генофонду народу Українська РСР здійснює програму охорони й науково обгрунтованого, раціонального використання її надр, водних ресурсів, рослинного й тваринного світу, для збереження чистоти повітря й води, забезпечення відновлення природних багатств і поліпшення оточуючого людину середовища.

Держава забороняє будівництво будь-яких підприємств, інших об'єктів, які створюють загрозу екологічній безпеці.

Розділ VII
Українська РСР — складова частина світового співтовариства. Зовнішня політика Республіки

Стаття 131. Українська РСР — член міжнародного співтовариства

Українська РСР є повноправним членом міжнародного співтовариства. Вона встановлює безпосередні дипломатичні, консульські, торгові і інші зв'язки з зарубіжними державами, укладає міжнародні угоди, бере участь у діяльності міжнародних організацій.

Стаття 132. Цілі і принципи зовнішньої політики

Українська РСР як один із засновників і член Організації Об'єднаних Націй у своїй зовнішній діяльності керується загальновизнаними принципами й нормами міжнародного права. Вона відкидає війну як засіб вирішення міжнародних суперечок, виступає за врегулювання їх виключно мирними засобами.

В Українській РСР пропаганду війни заборонено.

Головними цілями й принципами зовнішньої політики Республіки є:

зміцнення миру й міжнародної безпеки;

здійснення основних прав і свобод людини;

забезпечення соціального прогресу й підвищення рівня життя людей в умовах вільного розвитку;

активна участь у загальноєвропейських процесах і європейських структурах, рівноправному співробітництві держав світу з метою розв'язання проблем, що стоять перед людством;

поглиблення всебічного співробітництва з Росією й іншими членами Співдружності Незалежних Держав, з якими народ України пов'язує багатовікова спільна доля.

У міжнародній діяльності Республіка виходить із необхідності ефективного забезпечення власних національних інтересів у політичній, економічній, екологічній, науковій, технічній, інформаційній, культурній і спортивній сферах.

Українська РСР прагне до створення в Європі і у всьому світі таких умов, які дозволили б Україні стати постійно нейтральною державою і дотримуватися трьох неядерних принципів: не виробляти, не набувати і не приймати ядерної зброї.

Стаття 133. Заборона діяльності, спрямованої проти миру між народами

В Українській РСР заборонено підготовку агресивної війни і будь-яку іншу діяльність, спрямовану на порушення мирних відносин між народами або таку, що має намір порушити їх. Такі дії визнаються антиконституційними, і вони підлягають покаранню відповідно до Закону.

Стаття 134. Розв'язання міжнародних спорів

У разі звернення до системи міжнародного арбітражу при розв'язанні міжнародних спорів Українська РСР визнає зобов'язуючу силу його рішень.

Розділ VIII
Гарантії дотримання Конституції

Стаття 135. Соціальні і юридичні гарантії дотримання Конституції

Здійснення принципів і положень Конституції Української РСР забезпечує встановлений у Республіці соціальний і державний устрій, демократична організація суспільства, верховенство Закону, вища юридична сила Основного Закону, його стабільність, система правових гарантій.

Всі державні органи, громадські організації, службові особи і громадяни зобов'язані з повагою ставитися і беззастережно дотримуватися Конституції і Законів Республіки, впроваджувати у життя їхні положення, поважати права, свободи і законні інтереси інших осіб, турбуватися про інтереси держави.

Стаття 136. Конституційний Суд Української РСР

Для забезпечення захисту конституційного устрою створюється Конституційний Суд Української РСР.

Конституційний Суд Української РСР обирається Верховною Радою Української РСР у складі Голови Конституційного Суду, його заступника і 9 членів Суду.

Суддів Конституційного Суду Української РСР обирають на десятирічний строк і їх не можна обирати повторно. Під час перших виборів Конституційного Суду половину його складу обирають на строк п'ять років. Судді Конституційного Суду не можуть обіймати будь-які інші посади в державних установах і об'єднаннях громадян, бути депутатами Рад депутатів трудящих.

Стаття 137. Компетенція Конституційного Суду Української РСР

Конституційний Суд Української РСР, керуючись цією Конституцією і Законом про Конституційний Суд Української РСР:

— розглядає справи про відповідність Конституції Української РСР Законів та інших нормативних актів, прийнятих Верховною Радою Української РСР, постанов Президії Верховної Ради Української РСР, постанов і розпоряджень Ради Міністрів Української РСР, правових актів Верховної Ради та Уряду Автономної Республіки Крим; актів місцевих Рад депутатів трудящих та їх виконавчих органів;

— розв'язує конституційно-правові суперечки між республіканськими державними органами та областями, Автономною Республікою Крим, між областями, між вищими державними органами Республіки, а також між громадськими об'єднаннями та державними органами;

— приймає рішення про конституційність міжнародних договорів, укладених Українською РСР.

Нормативні акти, визнані Конституційним Судом Української РСР такими, що не відповідають Конституції Української РСР, припиняють свою дію від дня офіційного опублікування рішення Конституційного Суду.

Розділ IX
Прийняття і введення в дію Конституції. Внесення до неї змін

Стаття 138. Прийняття Конституції

Конституція Української РСР приймається Верховною Радою Української РСР не менш як двома третинами голосів від загального числа народних депутатів Української РСР.

Прийняттю Конституції має передувати всенародне обговорення її проекту, схваленого Верховною Радою Української РСР.

Положення Конституції, що мають найважливіше значення, за рішенням Верховної Ради Української РСР виносять на всенародне голосування (всеукраїнський референдум).

Стаття 139. Введення Конституції в дію

Конституція Української РСР набирає чинності з моменту прийняття її і публікується не пізніше семи днів після прийняття її або офіційного оголошення результатів референдуму.

Порядок введення в дію Конституції Української РСР визначає спеціальний Закон.

Стаття 140. Внесення змін до Конституції

Рішення про внесення змін до Конституції приймає Верховна Рада Української РСР більшістю не менш як двох третин від загального числа мандатів народних депутатів Української РСР, встановленого Конституцією.

У випадках, коли ці рішення стосуються конституційних положень, за якими проводився всеукраїнський референдум, вони підлягають затвердженню шляхом народного голосування не пізніш як через два місяці після прийняття їх Верховною Радою Української РСР.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ДОНОРСТВО КРОВІ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТІВ

Розвиток донорства крові та її компонентів є важливою соціально необхідною справою держави.

Цей Закон регулює відносини, пов`язані з розвитком донорства крові та її компонентів, забезпеченням комплексу соціальних, економічних, правових і медичних заходів щодо організації донорства в Україні та задоволенням потреб охорони здоров`я в донорській крові, її компонентах і препаратах.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про донорство крові та її компонентів

Законодавство України про донорство крові та її компонентів складається з цього Закону та інших актів законодавства, що видаються відповідно до нього, і визначає:

основні принципи організації донорства крові та її компонентів;

права та обов`язки донорів крові та (або) її компонентів (далі — донорів), закладів охорони здоров`я, підприємств, установ, організацій у зазначеній сфері;

порядок затвердження та фінансування Національної та місцевих програм розвитку донорства крові та її компонентів;

порядок діяльності установ, закладів охорони здоров`я та підприємств, що здійснюють взяття, переробку, зберігання та застосування донорської крові та її компонентів, реалізацію їх та виготовлених з них препаратів (далі — препаратів);

порядок організації та здійснення контролю за якістю крові, її компонентів, препаратів, що виготовляються з них, та консервуючих розчинів;

порядок забезпечення споживачів донорською кров`ю, її компонентами та препаратами;

порядок обміну донорською кров`ю, її компонентами, препаратами та вивезення їх за межі України.

Стаття 2. Принципи донорства крові та її компонентів

Донорство крові та її компонентів — добровільний акт волевиявлення людини, що полягає у даванні крові або її компонентів для подальшого безпосереднього використання їх для лікування, виготовлення відповідних лікарських препаратів або використання у наукових дослідженнях.

Донором може бути будь-який дієздатний громадянин України віком від 18 років, який пройшов відповідне медичне обстеження і в якого немає протипоказань, визначених Міністерством охорони здоров`я України. Особи, хворі на інфекційні хвороби, що можуть передаватися через кров, або інфіковані збудниками таких хвороб, можуть залучатися до виконання донорської функції лише у разі подальшого використання отриманих від них крові та (або) її компонентів виключно для проведення наукових досліджень, виготовлення діагностикумів та інших продуктів, що не призначаються для введення реципієнтам.

Взяття крові та (або) її компонентів у донора дозволяється лише за умови, що здоров`ю донора не буде заподіяно шкоди.

За особистим визначенням донора давання крові та (або) її компонентів може здійснюватися безоплатно або з оплатою, порядок якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

За бажанням будь-якої дієздатної особи в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України, за її рахунок може здійснюватися заготівля та зберігання її власної крові та (або) її компонентів, а також крові та (або) її компонентів, отриманих від інших донорів, з метою використання їх у необхідних випадках для подання медичної допомоги такій особі, членам її сім`ї або іншим особам.

Стаття 3. Національна та місцеві програми розвитку донорства крові та її компонентів

Національна програма розвитку донорства крові та її компонентів затверджується Кабінетом Міністрів України.

Програми розвитку донорства крові та її компонентів у Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі затверджуються Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими Радами народних депутатів.

Стаття 4. Фінансування заходів щодо розвитку, організації та пропаганди донорства крові та її компонентів

Фінансування заходів щодо розвитку, організації та пропаганди донорства крові та її компонентів здійснюється на основі Національної програми розвитку донорства крові та її компонентів, відповідних програм Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя за рахунок коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, позабюджетних коштів, а також за рахунок благодійних внесків.

Прибуток, отриманий від реалізації заготовлених та перероблених донорської крові та її компонентів, а також від реалізації виготовлених з них препаратів, що спрямовується на фінансування програм розвитку донорства крові та її компонентів, удосконалення технологічної бази заготівлі, переробки та зберігання донорської крові, її компонентів та препаратів, пропагування донорства серед населення, оподатковується за пільговими ставками в порядку, передбаченому законодавством. Юридичні та фізичні особи, які здійснюють благодійну діяльність, спрямовану на пропагування та розвиток донорства крові та її компонентів, мають податкові та інші пільги відповідно до законодавства.

Стаття 5. Обов`язки органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо розвитку, організації і пропаганди донорства крові та її компонентів

Органи державної виконавчої влади, місцевого самоврядування в межах своїх повноважень забезпечують на підпорядкованих їм територіях виконання відповідних програм розвитку донорства крові та її компонентів, фінансування та матеріально-технічне забезпечення державних установ та закладів охорони здоров`я, які здійснюють заготівлю, переробку, зберігання донорської крові та її компонентів, а також надання донорам пільг, встановлених законодавством України.

Стаття 6. Обов`язки керівників підприємств, установ, організацій, командирів (начальників) військових частин щодо сприяння донорству крові та її компонентів

Керівники підприємств, установ, організацій, командири (начальники) військових частин зобов`язані:

сприяти установам та закладам охорони здоров`я в роботі по залученню громадян до лав донорів;

безперешкодно відпускати з місця роботи, служби або навчання за їх заявами осіб, які є або виявили бажання стати донорами, у дні відповідного медичного обстеження і здавання крові та (або) її компонентів, за винятком випадків, коли відсутність донора на його робочому місці або місці служби у ці дні може призвести до загрози життю чи здоров`ю людей, до невиконання завдань, пов`язаних із забезпеченням оборони, безпеки держави та громадського порядку, до суттєвої матеріальної шкоди або інших тяжких наслідків;

надавати безоплатно необхідні приміщення для взяття крові та (або) її компонентів;

вирішувати віднесені цим Законом до їх компетенції питання про надання донорам відповідних пільг та компенсацій.

Стаття 7. Участь громадськості в організації та пропаганді донорства крові та її компонентів серед населення

Товариство Червоного Хреста України, інші об`єднання громадян, статутами яких передбачено сприяння охороні здоров`я населення, можуть брати участь у виконанні Національної та місцевих програм розвитку донорства крові та її компонентів, їх фінансуванні, разом з органами та закладами охорони здоров`я здійснювати роботу по залученню громадян до лав донорів, пропагуванню серед населення безоплатного давання крові та її компонентів.

Розділ II. ПРАВА, ОБОВ`ЯЗКИ ДОНОРА, ГАРАНТІЇ ТА ПІЛЬГИ, ЯКІ НАДАЮТЬСЯ ЙОМУ

Стаття 8. Захист державою прав донора

Держава гарантує захист прав донора та охорону його здоров`я, а також надає йому пільги.

Посадові особи установ та закладів охорони здоров`я зобов`язані поінформувати донора про його права і обов`язки та порядок здійснення донорської функції.

Медичне обстеження донора перед здаванням крові та її компонентів і видача довідок про стан його здоров`я здійснюються безоплатно.

На випадок зараження донора інфекційними хворобами або виникнення у нього інших хвороб чи розладів здоров`я у зв`язку з виконанням донорської функції донор підлягає обов`язковому державному страхуванню. Порядок та умови такого страхування встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Донору, в порядку, встановленому законодавством, відшкодовується шкода, заподіяна йому ушкодженням здоров`я у зв`язку з виконанням донорської функції, з урахуванням додаткових витрат на лікування, посилене харчування та на інші заходи, спрямовані на його соціально-трудову та професійну реабілітацію.

Інвалідність донора, що настала у зв`язку з виконанням ним донорської функції, прирівнюється до інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання.

У разі смерті донора, що настала внаслідок виконання донорської функції, членам сім`ї померлого, які перебували на його утриманні, призначається пенсія у зв`язку з втратою годувальника. Призначення такої пенсії здійснюється у порядку та на умовах, встановлених законодавством для призначення пенсії сім`ї годувальника, який помер внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання.

Стаття 9. Пільги, що надаються донорам

В день давання крові та (або) її компонентів, а також в день медичного обстеження працівник, який є або виявив бажання стати донором, звільняється від роботи на підприємстві, в установі, організації незалежно від форм власності із збереженням за ним середнього заробітку. Донори з числа студентів вищих навчальних закладів та учнів професійних навчально-виховних закладів у зазначені дні звільняються від занять.

Після кожного дня давання крові та (або) її компонентів, в тому числі у разі давання їх у вихідні, святкові та неробочі дні, донору надається додатковий день відпочинку із збереженням за ним середнього заробітку. За бажанням працівника цей день може бути приєднано до щорічної відпустки або використано в інший час протягом року після дня давання крові чи її компонентів.

У разі, коли за погодженням з керівництвом підприємства, установи, організації, командуванням військової частини в день давання крові донор був залучений до роботи або несення служби, йому за бажанням надається інший день відпочинку із збереженням за ним середнього заробітку.

У разі давання крові та (або) її компонентів у період щорічної відпустки ця відпустка продовжується на відповідну кількість днів з урахуванням надання працівнику додаткового дня відпочинку за кожний день давання крові.

Виплата середнього заробітку, зазначеного у частинах першій, другій та третій цієї статті, здійснюється за рахунок коштів власника підприємства, установи, організації, де працює донор, або уповноваженого ним органу. Зазначені кошти відносяться до таких, що спрямовані на благодійну діяльність.

Підставою для надання зазначених пільг є відповідні довідки, видані донору за місцем медичного обстеження чи давання крові та (або) її компонентів. Форми цих довідок та порядок їх видачі затверджуються Міністерством охорони здоров`я України.

В день давання крові та (або) її компонентів донор забезпечується безкоштовним сніданком та обідом за рахунок коштів закладу охорони здоров`я, що здійснює взяття у донора крові та (або) її компонентів. У разі неможливості забезпечення таким харчуванням відповідний заклад охорони здоров`я має відшкодувати донору готівкову вартість відповідних наборів харчування.

Норми харчування донорів та рекомендації щодо складання відповідних наборів продуктів затверджуються Міністерством охорони здоров`я України. Вартість наборів продуктів для харчування донорів встановлюється Радою Міністрів Автономної Республіки Крим, органами державної виконавчої влади областей, міст Києва та Севастополя.

Стаття 10. Додаткові пільги, що надаються донорам у зв`язку з систематичним безоплатним здаванням крові та її компонентів

Донорам, які протягом року безоплатно здали кров та (або) її компоненти у сумарній кількості, що дорівнює двом разовим максимально допустимим дозам, допомога по тимчасовій непрацездатності у зв`язку з захворюванням виплачується у розмірі 100 відсотків середньої заробітної плати донора незалежно від стажу роботи. Така пільга цим донорам надається протягом року після здачі крові та (або) її компонентів у зазначеній кількості.

Учням професійних навчально-виховних, студентам вищих навчальних закладів, які протягом року безоплатно здали кров та (або) її компоненти у сумарній кількості, що дорівнює двом разовим максимально допустимим дозам, надається право на одержання грошової допомоги у розмірі 25 відсотків встановленої у навчальному закладі стипендії протягом шести місяців після здачі крові та (або) її компонентів у зазначеній кількості. Виплата такої грошової допомоги здійснюється за місцем навчання донора. Кошти для надання цієї грошової допомоги передбачаються відповідними місцевими програмами розвитку донорства крові та її компонентів.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про введення в дію Закону України «Про донорство крові та її компонентів»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про донорство крові та її компонентів» з дня його опублікування, за винятком абзацу восьмого частини першої статті 13.

Абзац восьмий частини першої статті 13 Закону України «Про донорство крові та її компонентів» ввести в дію з 1 січня 1996 року.

2. Встановити, що пільги, передбачені Законом України «Про донорство крові та її компонентів» для осіб, нагороджених знаком «Почесний донор України», поширюються на громадян України, нагороджених знаком «Почесний донор СРСР», а звання «Почесний донор України» присвоюється всім громадянам, які безоплатно здали кров або плазму крові у кількостях, визначених частиною другою статті 12 цього Закону, незалежно від часу їх здачі.

3. Кабінету Міністрів України до 1 жовтня 1995 року:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про зміни і доповнення до законодавчих актів України, що випливають із Закону України «Про донорство крові та її компонентів», та про встановлення відповідальності за порушення цього Закону;

привести рішення уряду України у відповідність з Законом України «Про донорство крові та її компонентів»;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами і відомствами України нормативних актів, що суперечать цьому Закону;

прийняти нормативні акти, віднесені цим Законом до компетенції уряду України.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.
м. Київ, 23 червня 1995 року.

Протягом року після здачі крові та (або) її компонентів у кількості, зазначеній у частинах першій та другій цієї статті, донори мають право першочергового придбання путівок для санаторно-курортного лікування за місцем роботи або навчання та першочергового лікування в закладах охорони здоров`я, що перебувають у державній власності.

Крім пільг, передбачених цією статтею, міністерствами та відомствами України, Урядом Автономної Республіки Крим, органами державної виконавчої влади в областях, містах Києві та Севастополі, місцевими Радами народних депутатів, власниками підприємств, установ, організацій або уповноваженими ними органами для таких донорів можуть бути встановлені й інші додаткові пільги.

Стаття 11. Пільги, що надаються донорам-військовослужбовцям та курсантам військових навчальних закладів

Донори крові та її компонентів з числа офіцерів, прапорщиків, мічманів та інших військовослужбовців, які перебувають на військовій службі за контрактом, мають пільги, передбачені статтями 9 та 10 цього Закону.

Військовослужбовці строкової служби та курсанти військових навчальних закладів, які є або виявили бажання стати донорами, в день давання крові та (або) її компонентів, а також в день медичного обстеження увільняються від несення нарядів, вахт та інших форм служби.

У разі давання донорами-військовослужбовцями строкової служби або курсантами військових навчальних закладів крові та (або) її компонентів у період відпустки, у вихідний чи святковий день їм за бажанням надається інший день відпочинку, який може бути приєднано до відпустки або використано в інший час протягом року після здачі крові та (або) її компонентів.

Після кожного дня давання крові та (або) її компонентів донорам-військовослужбовцям строкової служби та курсантам військових навчальних закладів надається додатковий день відпочинку. За бажанням донора та за погодженням з командуванням військової частини цей день може бути приєднано до відпустки або використано в інший час протягом року після дня давання крові чи її компонентів.

Військовослужбовцям строкової служби та курсантам військових навчальних закладів, які протягом року безоплатно здали кров та (або) її компоненти в кількості двох разових максимально допустимих доз, надається право на одержання грошової надбавки у розмірі 25 відсотків до призначеного їм грошового забезпечення протягом шести місяців після здачі крові та (або) її компонентів у зазначеній кількості. Виплата такої грошової надбавки проводиться за місцем проходження служби або навчання цих донорів. Кошти для забезпечення зазначених виплат передбачаються Національною програмою розвитку донорства крові та її компонентів.

Стаття 12. Посвідчення донора. Нагородження донорів та присвоєння звання «Почесний донор України»

Форма посвідчення донора та порядок його вручення затверджується Кабінетом Міністрів України.

Донорам, які безоплатно здали кров в кількості 40 разових максимально допустимих доз, або плазму крові в кількості 60 разових максимально допустимих доз, Президент України присвоює звання «Почесний донор України» з врученням нагрудного знака та відповідного посвідчення до нього. Зразки нагрудного знака «Почесний донор України» та посвідчення до нього затверджуються Президентом України.

Донори, які безоплатно здали кров та (або) її компоненти в кількості 100 і більше разових максимально допустимих доз, можуть нагороджуватися державними нагородами України.

Стаття 13. Пільги для осіб, нагороджених знаком «Почесний донор України»

Особи, нагороджені знаком «Почесний донор України», мають право на:

безоплатне позачергове зубопротезування (за винятком зубопротезування з використанням дорогоцінних металів) у закладах охорони здоров`я, заснованих на загальнодержавній та комунальній власності;

пільгове придбання ліків (із знижкою 50 відсотків їх вартості) за рецептами, виданими закладами охорони здоров`я, заснованими на загальнодержавній та комунальній власності;

безоплатне забезпечення донорською кров`ю та її препаратами, необхідними для їх особистого лікування, за рецептами, виданими закладами охорони здоров`я, заснованими на загальнодержавній та комунальній власності;

першочергове придбання за місцем роботи або навчання путівок для санаторно-курортного лікування та першочергове лікування у закладах охорони здоров`я, заснованих на загальнодержавній та комунальній власності;

позачергове забезпечення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, протезами та іншими протезно-ортопедичними виробами;

використання чергової щорічної оплачуваної відпустки у зручний для них час;

отримання надбавки у розмірі 20 відсотків до мінімальної пенсії, що призначається за віком;

отримання пільгових позик на будівництво індивідуального житла за рахунок цільових коштів, що передбачаються Національною та місцевими програмами розвитку донорства крові та її компонентів.

Крім пільг, передбачених цією статтею, міністерствами та відомствами України, урядом Автономної Республіки Крим, органами державної виконавчої влади в областях, містах Києві та Севастополі, місцевими Радами народних депутатів, власниками підприємств, установ, організацій або уповноваженими ними органами для таких донорів можуть бути встановлені й інші додаткові пільги.

Стаття14. Обов`язки донора

Особа, яка виявила бажання здати кров та (або) її компоненти, зобов`язана не пізніше ніж за три дні до дня медичного обстеження, що проводиться перед даванням крові та (або) її компонентів, повідомити письмовою заявою адміністрацію за місцем роботи чи навчання або командування військової частини, де вона проходить службу, про свій намір пройти таке обстеження і здати кров та (або) її компоненти. У такій заяві зазначена особа має визначити додатковий день відпочинку, передбачений частинами другою та третьою статті 9 або частинами третьою та четвертою статті 11 цього Закону. Зазначена заява не подається у випадках, коли особа, яка виявила бажання здати кров або її компоненти, перебуває у відпустці, відрядженні, або у разі, коли її кров терміново необхідна для надання невідкладної медичної допомоги хворому, та у випадках, передбачених частиною першою статті 19 цього Закону.

Дана особа під час медичного обстеження, що проводиться перед даванням крові та (або) її компонентів, зобов`язана повідомити відповідну посадову особу установи чи закладу охорони здоров`я відомі їй дані про перенесені та наявні в неї захворювання, а також про вживання нею наркотичних речовин та властиві їй інші форми ризикованої поведінки, що можуть сприяти зараженню донора інфекційними хворобами, які передаються через кров, і за наявності яких виконання донорської функції може бути обмежено. Зазначена інформація засвідчується особистими підписами особи, яка виявила бажання здати кров або її компоненти, та посадової особи установи чи закладу охорони здоров`я, і становить лікарську таємницю.

Перелік захворювань та форм ризикованої поведінки, зазначених у частині другій цієї статті, визначається Міністерством охорони здоров`я України.

Розділ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОНОРСТВА КРОВІ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТІВ

Стаття 15. Установи, заклади та інші суб`єкти, що здійснюють взяття, переробку, зберігання, реалізацію донорської крові, її компонентів та препаратів

Взяття, переробку і зберігання донорської крові та її компонентів, реалізацію їх та виготовлених з них препаратів здійснюють спеціалізовані установи і заклади переливання крові та відповідні підрозділи закладів охорони здоров`я, що знаходяться у віданні Міністерства охорони здоров`я України, інших міністерств і відомств та органів охорони здоров`я Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

Переробку і зберігання донорської крові та її компонентів, реалізацію виготовлених з них препаратів можуть також здійснювати суб`єкти підприємницької діяльності.

Взяття, переробка, зберігання донорської крові та її компонентів, реалізація їх та виготовлених з них препаратів закладами охорони здоров`я та їх підрозділами, зазначеними у частині першій цієї статті, а також переробка і зберігання донорської крові, та її компонентів, реалізація виготовлених з них препаратів суб`єктами, зазначеними у частині другій цієї статті, дозволяється лише за наявності відповідної ліцензії, виданої Міністерством охорони здоров`я України.

Стаття 16. Порядок взяття крові та її компонентів у донора

Взяття крові та її компонентів у донора проводиться лише після його медичного обстеження. Порядок взяття крові та її компонентів у донорів та порядок медичного обстеження донорів встановлюються Міністерством охорони здоров`я України.

Величина разової максимально допустимої дози крові та її компонентів, що можуть бути взяті у донора, визначається Міністерством охорони здоров`я України.

Стаття 17. Порядок реалізації донорської крові, її компонентів та виготовлених з них препаратів

Порядок реалізації донорської крові, її компонентів та виготовлених з них препаратів спеціалізованими установами та закладами переливання крові, відповідними підрозділами закладів охорони здоров`я, зазначеними у частині першій статті 15 цього Закону, а також порядок реалізації препаратів, виготовлених з донорської крові та її компонентів суб`єктами підприємницької діяльності, зазначеними у частині другій статті 15 цього Закону, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Забезпечення безпеки та якості донорської крові, її компонентів та виготовлених з них препаратів. Ведення реєстрів донорів крові та її компонентів

З метою запобігання поширенню інфекційних хвороб через застосування крові, її компонентів та препаратів у медичних цілях, виникненню пов`язаних з цим інших негативних наслідків для здоров`я реципієнтів установи, заклади та суб`єкти підприємницької діяльності, зазначені у статті 15 цього Закону, а також установи, заклади охорони здоров`я та медичні працівники, які забезпечують введення крові, її компонентів та препаратів реципієнтам, зобов`язані забезпечити контроль за дотриманням відповідних показників безпеки та якості цих продуктів. Перелік таких показників та порядок здійснення зазначеного контролю встановлюються Міністерством охорони здоров`я України.

Кров, її компоненти і препарати та відповідні консервуючі розчини підлягають обов`язковому контролю Державною інспекцією контролю якості лікарських засобів в порядку, встановленому Міністерством охорони здоров`я України.

Донорська кров, її компоненти, виготовлені з них препарати та застосовувані при їх обробці і виготовленні консервуючі розчини не можуть використовуватися або передаватися для реалізації до того часу, доки вони не пройдуть зазначеного у частинах першій та другій цієї статті контролю та відповідного маркування.

Спеціалізовані установи та заклади переливання крові, відповідні підрозділи закладів охорони здоров`я, зазначені у частині першій статті 15 цього Закону, повинні забезпечити ведення реєстрів донорів, що мають містити паспортні дані кожного донора, дані про наявні або перенесені ним захворювання (в тому числі й ті, що можуть передаватися через кров, її компоненти та препарати реципієнтам), дати та об`єми давання крові донором крові та (або) її компонентів, сфери можливого їх застосування тощо. Порядок ведення цих реєстрів, обміну даними між ними та порядок виключення донорів із складу зазначених реєстрів встановлюється Міністерством охорони здоров`я України.

Ведення Національного реєстру донорів крові та її компонентів забезпечується Міністерством охорони здоров`я України.

Стаття 19. Організація донорства крові та її компонентів у надзвичайних ситуаціях

У разі стихійного лиха, аварій та катастроф, епідемій, епізоотій та інших надзвичайних ситуацій на всій території України або в окремих її місцевостях організація донорства крові та її компонентів здійснюється у встановленому цим Законом порядку під керівництвом Міністерства охорони здоров`я України, органів охорони здоров`я Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.

Фінансування всіх заходів щодо організації донорства крові та її компонентів у випадках, зазначених у частині першій цієї статті, здійснюється за рахунок резервних фондів Кабінету Міністрів України, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим та місцевих органів державної виконавчої влади.

Розділ IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДОНОРСТВО КРОВІ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТІВ

Стаття 20. Відповідальність за порушення прав донорів, порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації та застосування донорської крові, її компонентів та препаратів

Особи, винні у порушенні встановлених цим Законом прав донорів, порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації та застосування донорської крові, її компонентів та препаратів, порядку контролю за безпекою та якістю донорської крові, її компонентів, препаратів та відповідних консервуючих розчинів, порядку обміну донорською кров`ю, її компонентами і препаратами та вивезення їх за межі України, порядку медичного обстеження донора перед даванням крові та (або) її компонентів, несуть встановлену законодавством дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову чи кримінальну відповідальність.

Стаття 21. Відповідальність донора

У разі навмисного приховування інформації або подання неправдивих відомостей про стан свого здоров`я особою, яка виявила бажання стати донором, якщо її дії спричинили або могли спричинити шкоду здоров`ю реципієнтів, яким перелито взяті від донора кров, її компоненти чи виготовлені з них препарати, така особа притягається до адміністративної, цивільно-правової або кримінальної відповідальності, встановленої законодавством.

Розділ V. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 22. Порядок обміну донорською кров`ю, її компонентами, препаратами та вивезення їх за межі України

Передачу донорської крові, її компонентів та препаратів за кордон може бути здійснено як гуманітарну допомогу у випадках надзвичайних ситуацій за рішенням Кабінету Міністрів України.

Донорська кров та її компоненти можуть бути вивезені за межі України для одержання з них препаратів, які в Україні не виготовляються чи виготовляються в недостатній кількості за умови необхідності цих препаратів для потреб системи охорони здоров`я держави і обов`язкового повернення їх в Україну, або в обмін на нові технології виробництва препаратів з донорської крові в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України відповідно до міжнародних норм щодо експорту та імпорту крові.

Компоненти та препарати донорської крові дозволяється реалізовувати за межами України лише за умови повного забезпечення ними потреб охорони здоров`я населення України та наявності спеціального дозволу Кабінету Міністрів України. Обсяги обов`язкового забезпечення потреб охорони здоров`я населення донорською кров`ю, її компонентами і препаратами, в тому числі з урахуванням необхідності створення їх відповідних резервів на випадок ситуацій, зазначених у частині першій статті 19 цього Закону, щорічно визначаються і затверджуються Кабінетом Міністрів України на підставі даних, що подаються Міністерством охорони здоров`я України, Міністерством оборони України, іншими міністерствами та відомствами, які мають у своєму підпорядкуванні заклади охорони здоров`я, та Штабом Цивільної оборони України.

Стаття 23. Дія міжнародних договорів

Якщо міжнародним договором, в якому бере участь Україна, встановлено інші правила, ніж ті, що визначені цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ, 23 червня 1995 року.

Державна податкова інспекція по Ярмолинецькому району повідомляє, що арбітражним судом Хмельницької області (280000, Хмельницький, пл. Незалежності,1) порушено справу № 40-Б/4 про банкрутство заводу «Кристал» виробничого об'єднання «Новатор».

Юридична адреса заводу «Кристал»: 281600, Хмельницька область, смт. Ярмолинці, вул. Залізнична, 64; р/р 263402 в Ярмолинецькому філіалі АПБ «Україна».

Претензії прийматимуть протягом місяця зі дня опублікування оголошення.

тел/факс /0572/ 432-827
тел/0572/ 381-655, 476-894

АВТОИНВЕСТСТРОЙ






УАЗ
3741
3909, 31512
31514/ЛЮКС
3303, 330318/ТЕНТ
3962/САНИТАРНЫЙ
2206/МИКРОАВТОБУС

ВАЗ
21043, 21053
2106, 21061
21074, 21083
21093, 21099
2121
21213 "ТАЙГА"

ГАЗ
31029
31029-51/ЛЮКС
3102
33022/ГАЗЕЛЬ

АЗЛК
2141
23352
/ПИКАП

ГАЗ
3306/ГР. ДИЗ.
3307/ГРУЗОВОЙ
4301/ГР.ДИЗЕЛЬ
4509/САМОСВ. ДИЗ.

ЗАЗ
1102
"ТАВРИЯ"
1105/5 ДВЕРЕЙ

ИЖ
21251/КОМБИ
2715/ГРУЗ.
27151/ПИКАП
27156/ГРУЗО-ПАСС.

РЕАЛИЗУЕТ СО СКЛАДА В ХАРЬКОВЕ ЗА БЕЗНАЛИЧНЫЕ КАРБОВАНЦЫ





новые АВТОМОБИЛИ



RAF
22038-02 /ПАССАЖИРСКИЙ
22038-02 /ЛЮКС
2915-02 /СКОРАЯ ПОМОЩЬ
2914-01 /РЕАНИМАЦИЯ

3311 /ГРУЗОПАССАЖИРСКИЙ
33111 /ГРУЗОВОЙ
2920 /ИЗОТЕРМИЧЕСКИЙ
2925 /МИЛИЦИЯ/ПОЖАРНЫЙ

По вопросам бартера обращаться по тел. /0572/ 140-014.

МЫ БЛИЖЕ, ЧЕМ ШВЕЙЦАРИЯ!

PAREX BANK

СПРАВКИ О ТЕКУЩИХ КУРСАХ
тел. 213534
◆
КОДИРОВАННЫЕ СЧЕТА
тел. 210779
◆
НАЛИЧНАЯ ВАЛЮТА ЗА БЕЗНАЛИЧНУЮ
тел. 223378
◆
КОНВЕРТАЦИЯ ВСЕХ ВАЛЮТ
тел. 213768
◆
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПЛАТЕЖНЫЕ КАРТОЧКИ VISA, MASTERCARD
тел. 229533

ул. Смилшу 3, Рига LV-1522, Латвия
Тел.: (3712) 228672, 222289, 222291
Факс: 215201, 222464, 220182

До відома акціонерів акціонерного товариства «Надія».

22 серпня відбудуться загальні збори акціонерів АТ «Надія».

Порядок денний:
1. Звіт ревізійної комісії.
2. Звіт голови правління.

Збори відбудуться за адресою: м. Гадяч, вул. Будька, 47.

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД
запасных частей к болгарским погрузчикам

● около **150** наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"
● а также авто- и электропогрузчики:
- ДВ 1788, ДВ 1792 (г/п 3т и 3,5 т)
- ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х стор. обраб. груза)
● электротельферы г/п 0,5 - 5 т
● тележки гидравлические (2 т)



Покупаем списанные погрузчики
Открыт филиал в г. ТЕРНОПОЛЕ

348017, Луганск, ул. Цимлянская, 2
Факс: (0642) 54-03-45 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-01-02, 54-00-71

ПОРШНЕВАЯ ГРУППА

(гильза, поршень, палец, кольца, вкладыши, прокладки).

ДЛЯ АВТОМОБИЛЕЙ И СЕЛЬХОЗТЕХНИКИ

КАМАЗ,МАЗ,КрАЗ, ГАЗ-53, ЗИЛ-130, Икарус, УАЗ, ГАЗ-24, Москвич-412, ВАЗ, ЗАЗ, ГАЗ-21	Т-150, МТЗ-80, 82, ДТ-75, "Дон", "Нива", "Колос" (для двигателей СМД-14, СМД-18, СМД-20, СМД-22, СМД-31, СМД-60, Д-240)

ЗАПЧАСТИ для КАМАЗа: выжимной подшипник, топливный насос, плунжерные пары, распылители.
ЗАПЧАСТИ для ГАЗ-53: коленвал, диск сцепления ведомый, корзина сцепления, распредвал.
ЗАПЧАСТИ для Т-150: топливный насос, плунжерные пары, распылители, форсунки, секции ВД.

Оформление и отгрузка за 10 минут!
КМП "ЭВО" г. Киев, ул. И. Гонты, 9.
Тел. (044) 443-65-49, 446-58-19. с 9 до 17.



АВТОМОБИЛИ

новые:



РАФ — любых модификаций



ГАЗЕЛЬ



Оформление и получение в течение 2-х часов со склада в г. Киеве.

Предприятие
«ТРОПОС»
Тел./факс: (044) 268-10-88.

© 05.95г. «СА»

Реализуємо та обмінюємо

Трактори
МТЗ - 80, 82
Т-70СМ
Т-150,Т-150Д
Т-151,Т-156

Автомобілі
КамАЗ-5511, 55102
МАЗ-53366, 53362
64229,54323,54329
Автобус: ПАЗ-3205

Двигуни Д-243,Д-65
СМД-18,ГАЗ-53,2410

Причепи
до КамАЗів :
СЗАП-8357,
85431, 93401
до МАЗів :
МАЗ - 83781,
93866,93802
тракторні :
2ПТС-4,2ПТС-45, ППНФ-3.0

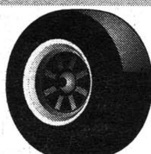
Навісне знаряддя
КПС-4М,БДТ-6,КРС-2.0

Виконуємо вантажні перевезення по Україні,країнах СНД та Балтії

(044) 261-6246,261-6127
261-6252,261-7361

Организация реализует со склада в г. Днепропетровске:

АВТОШИНЫ



для грузовых и легковых автомобилей, сельхозтехники, погрузчиков, мотоциклов. Самовывоз и вагонные поставки.

Тел.: (0562) 445-448, 440-044
Факс 442-406.

Предприятие реализует

ГЛУБИННЫЕ НАСОСЫ ЭЦВ
4", 5", 6", 8", 10", 12"

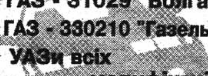
и бытовые со склада в Буче и на заказ
(50 моделей, станции управления, спецпровод).
Тел. в Киеве (044) 4420991. Тел. в Буче (04497) 52402.
Звоните нашим региональным представителям:

Черновицкая обл., Новоселица: (03733) 20649, 22371; Черкасская обл., Лысянка: (04749) 22680, 22482; Волынская обл., Горохов: (03379) 22833, 21389; Хмельницкая обл., Виньковцы (03846) 21492; Чернигов (04622) 24015; Херсон (05522) 26717; Одесская обл., Балта (04866) 21969; Днепропетровск (0562) 477 891.

Качество + цена

Підприємство реалізує зі складу в Києві

АВТОМОБІЛІ



✦ ГАЗ - 31029 "Волга",
✦ ГАЗ - 330210 "Газель",
✦ УАЗи всіх модифікацій

Можливий **бартер** на цукор.

Тел./факс:
449 - 29 - 17

Фирма «Вена»

продает стеклоткань и стеклосетку различных марок.

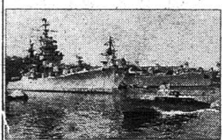
Цены ниже действующих на Украине. Возможна доставка.

Тел. в г. Чернигове (04622)
7-32-62, 7-38-29. Факс 7-25-87.

У номер

● *Севастополь*

Ембарго — під контроль ВМС



26 липня в Румунії відбудеться конференція країн—учасниць багатонаціональних військових навчань «Дунай-95». Як повідомляє прес-центр ВМС України, у навчаннях візьме участь корабель управління «Дунай», артилерійські катери «Канів» і «Лубни». Маневри проходитимуть з 12 по 16 серпня під керівництвом командувача дунайської флотилії.

Очікують прибуття кораблів або кораблів-спостерігачів військово- морських сил або річкових флотів Австрії, Болгарії, Угорщини, Німеччини, США, Франції. Основна мета навчань — гуманітарні операції й здійснення ембарго на річках.

● *Сімферополь*

Москва подарувала Мєшкову квартиру

Як стало відомо з достовірних джерел колишній президент Криму Юрій Мєшков зараз перебуває в Москві. Завдяки зусиллям депутатів Державної Думи Російської Федерації, мерія столиці виділила його сім'ї комфортабельну квартиру.

Дружина Мєшкова заявила, що залишатися Юрію Олександровичу в Сімферополі було небезпечно, до того ж і повертатися нікуди, бо голова Верховної Ради Криму Євген Супрунюк зайняв кабінет чоловіка. Мабуть, забула, що посада президента Криму була скасована Верховною Радою України ще 17 березня ц.р. Однак у Державній Думі Росії Мєшков заявив, що невдовзі все-таки повернеться до Криму і добиватиметься «правовим шляхом відновлення законності і справедливості».

● *Луцьк*

Буде музей В'ячеслава Липинського

Розпорядженням голови Волинського облвиконкому Бориса Климчука у селі Затурці Локачинського району на вшанування пам'яті визначного українського історика, політолога та громадського діяча В'ячеслава Липинського буде відреставровано садибу, в якій жив рід Липинських. Обласне управління культури планує створення музею-садиби, а в ньому — школи мистецтв.

● *Одеса*

«Морські леви» на Чорному морі

В суботу 22 липня до Одеси прибув десантний корабель-вертольотоносець військово-морських сил США «Пенсакола» з підрозділом морських піхотинців на борту. Вони візьмуть участь у спільних з українськими морськими піхотинцями військових навчаннях на Широколанівському полігоні поблизу Миколаєва. В ході навчань буде задіяно морську, повітряну й наземну бойову техніку, планується відпрацювання висадки десанту, відбиття атак екстремістських груп.

Абітурієнт-95

Гвардійське приймає поповнення

Рейтинг військового вузу, що підупав, зараз знову, схоже, підвищується.

Навчальний центр Одеського інституту Сухопутних військ, розташований в мальовничій приморській місцині біля селища Гвардійське, у ці дні нагадує розтривожений вулик. Воно й зрозуміло: до звичайно розквартированого тут особового складу підрозділів обслуги додалося одразу близько 2 тисяч абітурієнтів. А ще ж офіцери-викладачі, які приймають у них екзамени, та медики, які ретельно обслідують бажаючих присвятити себе армії, та... батьки абітурієнтів.

Навіть у той короткий термін (два тижні), протягом якого перебувають тут абітурієнти, їм одразу дають відчути, що таке військова служба. Розквартирували всіх юнаків у наметовому містечку, де життя проходить за армійськими канонами й водночас тимчасовим підрозділам — взводам, ротам, батальйонам — надано максимум самоуправлінських функцій: за абітурієнтів ніхто сторонній нічого не робить — вони самі несуть караульну службу, чергують скрізь, де це потрібно, й навіть виконують обов'язки молодших командирів. Щоправда, останнє право надане лише тим, хто прибув сюди вже в армійській формі.

— Тут у нас таких, тобто військовиків строкової служби, які вирішили стати офіцерами, більш як 130 чоловік, — розповідає заступник начальника інституту з навчальної роботи полковник Володимир Паламарчук. — А загалом розкладка така: 1780 юнаків — це недавні випускники середніх шкіл, ще 79 — учорашні вихованці спеціальних ліцеїв, тобто колишніх суворовських училищ, є й ті, хто полишив цивільні вузи, аби поступити до нас.

Не кожному з отих двох тисяч юнаків нині вдасться стати курсантами військового інституту й переселитися з наметового містечка до «зимових квартир» вузу на Великому Фонтані в Одесі — «сито» відбору досить густе: два спеціальні іспити й ще один з фізичної підготовки, психологічні тести, що дають змогу визначити рівень інтелекту й нервово-психологічної стійкості, сувора медична комісія — через усе це ще треба пройти.

— Розуміємо, що декого із вступників отакий конкурс засмучує, — каже начальник інституту генерал-майор Анатолій Троц, — а нас це не може не радувати. Ще два роки тому, коли на базі трьох військових училищ було створено інститут, конкурсу, по суті, не було ніякого. Тепер же, як бачите, є з кого вибирати. Причина цього двояка: по-перше, інститут, де відкрито нові, престижні факультети й реорганізовано, зміцнено традиційні, де дібрався досить міцний професорсько-викладацький склад і є сучасна науково- матеріальна база, набув свого остаточного статусу, став більш відомим; по-друге, — і це, вважаю, головне, — дається взнаки дедалі більш визначена політична обстановка в суспільстві, в українській державі, яка наполегливо будує власні Збройні Сили. І якщо молодь прагне брати активну безпосередню участь у цих процесах, то є доброю ознакою.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Наш прилавок

РИДИКЮЛЬ ЗМІНЮЄ АКСЕСУАРИ

Міжнародна виставка «Карам шкіргалантерея-95» нещодавно збирала під дахом Українського дому шкіріндустрію наших співвітчизників і світових виробників Німеччини, Австрії, Угорщини, Польщі, Італії, Туреччини. Щоб подивитися, що люди роблять, і показати, що ми робимо, як сказав один із учасників виставки. Якість і вигляд чужоземних шкіряних речей на виставці самі за себе сказали, але вартість — також. А чим, користуючись нагодою, похвалилися наші товаровиробники?

Вибір випав на «Кіко» — київську шкіргалантерейну фабрику. З упізнаваним товарним знаком п'ятдесят сумочок на вітрині незвично виблискували чудовою фурнітурою. З'ясувалося, довгий час «Кіко» не мало пристойної фурнітури, тому зовнішній вигляд тих самих сумок, папок багато втрачав. Допоміг... конкурент, українсько-югославське СП «Карам», яке забезпечило австрійською, італійською, турецькою фурнітурою. Невеличкий штрих — витончена застібка чи металева ручка — і сумка вабить око. Усе ж інше — це розробка чутливої до віянь моди фабричної лабораторії дизайнерів. Смаки і забаганки людей з'ясовуються просто на вулиці шляхом спілкування. Тож не дивно, що столичний фірмовий магазин майже не зазнає збитків. Товар не залежується. Приємно, що наш товаровиробник не зупиняється на досягнутому. Вже готується колекція до наступного літнього сезону.

— Як скоро потраплять сумочки з новим оздобленням на прилавки магазинів (впевнена, жінок це цікавить перш за все) і чи не перелякає їх ціна?

— Дещо з експериментального уже можна придбати, — повідомляє генеральний директор Віктор Слабоспицький. — Головне — аби ми мали стільки тої фурнітури, щоб змогли задовольнити потреби. А ціни у нас завжди були помірні. Недарма нашої продукції повно на ринку в перекупників. Так що раджу купувати у фірмових магазинах. Сподіваюсь на їхню появу незабаром у кожному обласному центрі. Перший крок зроблено в Луганську.

Поцікавилася якістю шкіри на виробах. Адже завжди приваблював міцністю і практичністю натуральний матеріал. А «Кіко» здебільшого працює зі штучною шкірою. І у відповідь почула прямо протилежну думку генерального директора:

— Сумка зі шкіри надто дорога і довго носиться. А зі штучною шкірою не шкода розлучатися, коли мода змінилася.

І в цьому є сенс, якщо й справді на прилавку переважатимуть ті сумки, що «Кіко» показав на виставці. Деякі з них важко відрізнити від натуральних.

Людмила ГРАЧ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.



Урожай-95

СЕЛЯНИ ЗБИРАЮТЬ, А ДЕРЖАВА «ДУМАЄ»

Жнива на Кіровоградщині наближаються до зеніту. Із дозрілих 579 тисяч гектарів хліба зібрано вже половину. Є господарства, де, як кажуть, вже і «руки помили». Наприклад, в Ульяновському, Вільшанському, Голованівському районах.

У КСП «Дружба» Ульяновського району, яким керує депутат обласної Ради Надія Тетева, віджнивували за 10 днів. Та й урожайність тут найкраща в районі. А ось на сході області ще й досі «розкачуються». У Світловодському та Знам'янському районі упорали лише 17 і 30 відсотків площ.

Урожайність в області порівняно не висока, хоча й більша від минулорічної — 26 центнерів з гектара.

Отже, зерно є. Його треба «розфасувати»: те — державі, це — собі. Та ось яка приключка — держава знову вагається, виконувати підписаний з селянами контракт чи ні? Її хлібороби мають продати 700 тисяч тонн зерна. І вони готові це завдання виконати, але якщо раніше було авансовано 40 відсотків коштів під наступний урожай, то тепер відповідальні особи завагалися платити решту. За словами заступника начальника Кіровоградського облсільгосппроду Віктора Олійника, прийнято соломонове рішення: більше платити не будемо. Віддайте нам зерно за аванс, а більше не треба. Виходить, знову держава порушила контрактні умови. А комерсанти тим часом не дрімають. Платять за тонну по 14 мільйонів карбованців (держава з ПДВ — 12, а без нього — то й усі 10) і знаходять, куди його прилаштувати: звичайно ж, за межі України. Тож за врожаю ми ризикуємо залишитися без хліба. Бо ті, хто відповідає за закупівлю, «думають»: пшениця через погодні умови не має високої якості, отож купувати чи ні? А вона тим часом пливе, минаючи державні засіки...

Микола ВОЛОК.

Кіровоградська область.

Взяли Європу в «кільце»

Після п'ятирічної перерви відбулася регата «Кубок Великого Дніпра». Перехід у 500 морських миль від Києва до Одеси змогли завершити лише 6 екіпажів з трьох десятків тих, що вийшли на старт. А найкращий результат, здобувши перемогу на кожному з трьох етапів гонки, показала на яхті «Олексій Грищенко» команда сумських спортсменів на чолі з президентом фірми «Норман» Павлом Шапошниковим.

Ця подія збіглася ще з одним унікальним досягненням. 1991 року сумчани здійснили рейд під вітрилами навколо Європи за маршрутом "Одеса-Калінінград». І ось тепер уперше за історію вітрильного спорту яхта, хоча і знадобилося для цього цілих чотири роки, замкнула коло навкруг Старого світу. Визначний успіх номінанти присвятили пам'яті свого земляка —видатного українського яхтсмена Олексія Грищенка, ім'я якого надано їхньому суднові.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Перший заст. головного редактора А. ГОРЛОВ.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописи не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 358222.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311136.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.